

САРАПТАМА

Жыл қорытындысы:
БІР ЖЫЛ,
ТӨРТ БАҒДАР

3

МЫҢ ЖАСАҒАН ШАҒАРДЫҢ ШАМШЫРАҒЫ

Almaty
AQSHAMY

Газет 1988 жылдың 1 шілдесінен бастап шығады | №109 (6560) 24 желтоқсан, сейсенбі, 2024 жыл. | www.aqshamnews.kz

ЖАҢА ЖЫЛ ҚАРСАҢЫНДА

ЕРТЕГІДЕЙ ҒАЖАП КӨРІНІС

Алматыда 80 шыршаның шамы жағылды

Суреттерді түсірген Қайрат ҚОНЫСБАЕВ.

Жаңажылдық шыршаның шамы жағылған кезде, ақ мамықтай ұлпа қар баяу жерге қонып жатты. Әрбір қар ұшқыны аспаннан тербеліп түсіп, жерді ақ көрпеге орап жатқандай...

Алматының Абай алаңында басты жаңажылдық шыршаның шамы жағылды. Қала тұрғындары мен қонақтарына ерекше көңіл күй сыйлаған мегаполис шыршасы биыл алғаш рет классикалық стильде жасалып, қаңқалы емес, табиғи діңнен тұрғызылған. Биіктігі 25 метр болатын шыршаны безендіру үшін алты метр гирлянда, түрлі-түсті шарлар мен жаңажылдық ойыншықтар қолданылған.

8 мыңнан астам алматылық пен мегаполис қонақтары қазақстандық эстрада жұлдыздарының қатысуымен өткен керемет шоуы тамашалады.

«Мен жас орындаушыларды қолдап, құттықтау үшін келдім. Шырша өте әдемі, бәрі тамаша ұйымдастырылған. Концерт те керемет өтті, ал қарлы ауа райы нағыз жаңажылдық көңіл күй сыйлады», – деді мегаполис тұрғыны Сергей Дмитриевич.

Концерттік бағдарламаны «BS band» үрмелі оркестрі ашып, жаңажылдық әуендерден попури орындады. Роза Рымбаеваның сахнаға шығуы ерекше мерекелік көңіл күй сыйлады. Халық әртісі «Снег идет» және «Жұлдызды жаңа жыл» әндерін орындап, кешті жылулық пен жағымды эмоцияға толтырды.

ЖЫЛ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

@TazaQazBot цифрлық платформасы:

АЛМАТЫ КӨШ БАСТАП ТҰР

«Таза Қазақстан» экология болашағы үшін миллиондарды біріктірді

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың бастамасымен биылғы сәуір айынан бастап республикалық «Таза Қазақстан» экологиялық акциясы бастау алғаны белгілі. Іс-шара еліміздегі экологиялық ахуалды жақсартуға, халықтың экологиялық мәдениеті деңгейін арттыруға және азаматтарды қоршаған ортаны қорғау мәселелеріне тартуға бағытталған. Акция еліміздің барлық өңірін қамтып, тұрақты экологиялық болашақ негізін қалады. Осы жылдың наурыз–қараша айлары аралығында ұйымдастырылған акция 5,83 млн.-нан астам адамның басын біріктірді, бұл – ел халқының едәуір бөлігін құрайды. Іс-шаралар аясында жашпай сенбіліктер өткізілді, олардың барысында 1,1 млн тоннадан астам қоқыс жиналып, 1,6 млн.-нан астам ағаш отырғызылды. Мемлекеттік құрылымдар деңгейінде де, еріктілер мен жеке ұйымдарды қоса алғанда, жұртшылық арасында да белсенді түрде жұмыс жүргізілді.

РУҚСАТ ЕТІЛМЕГЕН ҚОҚЫС ҮЙІНДІЛЕРІМЕН, АУАНЫҢ ЛАСТАНУЫМЕН КҮРЕС

«Таза Қазақстан» акциясы аясында заңсыз қоқыс үйінділерін анықтау бойынша рейдтер жүргізілді. Аумақтық экология департаменттерімен және жергілікті билік органдарымен бірлесіп көптеген қоқыс орны жойылды.

«Таза ауа» рейдтері барысында экологиялық стандарттарды бұзудың 105 фактісі анықталды. 96 жүргізушіге айыппұл мен ескерту түріндегі әкімшілік сипаттағы шаралар қолданылды. Бұл шаралар экологиялық нормаларды сақтаудың маңызды екенін көрсетеді, жол қозғалысына қатысушылардың жауапкершілігін арттырды.

KAZHYDROMET.KZ

Алматы қаласы бойынша
ауа райы болжамы

24.12.2024

Түнде:	-9-11 °C Көшпелі бұлтты, жауын-шашынсыз. Кей уақытта тұман.
Күндіз:	-2-4 °C Көшпелі бұлтты, жауын-шашынсыз. Кей уақытта тұман.

25.12.2024

Түнде:	-10-12 °C Көшпелі бұлтты, жауын-шашынсыз. Түнде және таңертең тұман.
Күндіз:	-2-4 °C Көшпелі бұлтты, жауын-шашынсыз. Түнде және таңертең тұман.

26.12.2024

Түнде:	-10-12 °C Көшпелі бұлтты, жауын-шашынсыз. Түнде және таңертең тұман.
Күндіз:	-2-4 °C Көшпелі бұлтты, жауын-шашынсыз. Түнде және таңертең тұман.

www.aqshamnews.kz

ЖЫЛ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

@TazaQazBot цифрлық платформасы:

АЛМАТЫ КӨШ БАСТАП ТҰР

«Таза Қазақстан» экология болашағы үшін миллиондарды біріктірді

(Басы 1-бетте)

Экологияны цифрлық қолдау

Жобаның ерекше жетістігі – азаматтарға экология саласындағы проблемалар туралы хабарлауға және оларды шешуге қатысуға мүмкіндік беретін @TazaQazBot цифрлық платформасының құрылуы болды.

Жыл ішінде чат-бот арқылы 7929 өтінім келіп түсті. Олардың ішінде 7061 өтінім орындалды, 168-і орындалу сатысында, 23-і өңделуде және 674 өтінім жойылды. Олардың арасында ең жиі келіп түскен өтінімдер: аумақтарды тазалау – 2142 өтінім, тұрмыстық қоқысты шығару – 668 өтінім, көшелерді абаттандыру – 648 өтінім, жолдарды жөндеу бойынша – 595 өтінім.

«Таза Қазақстан» бастамасы аумақтарды тазалаудан әлдеқайда ауқымды міндеттерді қамтиды. Бұл – азаматтардың, бизнестің, мемлекеттік құрылымдар мен қоғамдық ұйымдардың күш-жігерін біріктіретін, экологиялық тұрғыдан саналы өмір салтын насихаттайтын қозғалыс.

Өңірлер арасында Алматы көш бастап тұр – 2014 өтінім. Одан кейінгі орында Астана тұр – 1587 өтінім. Үшінші орында Қарағанды облысы – 757 өтінім. Бұл чат-бот экологиялық мәселелерді жедел шешуге ықпал ете отырып, азаматтар мен мемлекет арасындағы диалогтың тиімді құралына айналды.

Халықтың экологиялық мәдениетін дамыту тұжырымдамасы

Қол жеткізілген нәтижелерді нығайту және экологиялық сананы ұзақмерзімді перспективада қалыптастыру мақсатында «Халықтың экологиялық мәдениетін дамытудың 2024–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы» бекітілді. Бұл құжат экологиялық саясаттың негізгі бағыттарын айқындайды.

Тұжырымдаманың басымдықтарының бірі – жастарды экологиялық жобаларға тарту.

Тұжырымдаманың негізгі бағыты – азаматтардың белсенді қатысуына жағдай жасау. Өз тиімділігін дәлелдеген @TazaQazBot секілді цифрлық платформаларды дамытуға ерекше көңіл бөлінген. Одан бөлек, экологиялық нормалардың сақталуына және экологиялық стандарттардың енгізілуіне бақылау күшейтілуде. Келесі жылы тұрақты экологиялық басқару жүйесін құру үшін тұрақтандыру қорларының жұмысын күшейту көзделген. Аумақтарды көгалдандыру және абаттандыру бойынша ауқымды республикалық акциялар өткізу жоспарланған. Шығарындылар көлемін азайту және экологиялық стандарттарды бақылау үшін ведомствоаралық өзара іс-қимыл күшейтіледі. Цифрлық технологиялар мен медиа ресурстарды қоса алғанда, халыққа экологиялық білім беру бағдарламаларын дамыту көзделген. Бұл кешенді шаралар мен инновациялық технологияларды енгізудің арқасында еліміз экологиялық саулыққа, орнықты дамуға және болашақ ұрпақ үшін қолайлы орта құруға маңызды қадамдар жасап отыр.

«АҚШАМ-АҚПАРАТ».
(Дереккөз: Primeminister.kz).

САНДАР СӨЙЛЕЙДІ

«АЛМАТЫ – БАҚ-ҚАЛА» МӘРТЕБЕСІН ЖАҢҒЫРТУ

2023-2024 жылдары Алматыда 650 мыңға жуық ағаш пен бұта отырғызылды

Алдағы жылы биіктігі 4 және 6 метрден асатын 27 мың көшет отырғызу жоспарлануда.

Өткен 2 жылда 500 км автожуу желілері орнатылды, 2025 жылы тағы 290 км желілер орнатылады.

Алдағы жылы Алматы қаласының 2030 жылға дейінгі жаңа дендрологиялық жоспары жасалады.

«ТАЗА ҚАЗАҚСТАН»

«МЕЙІРІМДІ ҚАҚПАҚША»

Кәдімгі пластик қалдықтар өнер туындысына айналып шыға келді

Мегаполистері еңселі Молл Апорт East сауда орталығында «Мейірімді қақпақ» экологиялық акциясына белсене қатысқан жеткіншектердің еңбегі бағаланып, көпшілік алдында марапатталып, мерей тасыды.

Нұржамал
ӘЛІШЕВА

Іс-шара барысында бірегей бұйымдар қойылған эко-жәрмеңке, қалдықтарды қайта өңдеу бойынша шеберлік сабақтары және экологиялық тәжірибелер туралы оқыту сессиялары өтті.

Иә, республикалық «Таза Қазақстан» бағдарламасы аясында Алматы қаласында пластикалық қақпақтарды жинау бойынша экологиялық акцияның бірінші маусымы сәтті аяқталды.

Экология мәселелеріне назар аударуға және жас ұрпақтың экологиялық мәдениетін қалыптастыруға бағытталған бұл бастама мектеп оқушыларын, балабақша балдырғандарын және олардың ата-аналарын бір арнаға тоғыстырды.

– Немерем қақпақ жинап жатырмыз дегесін отбасы мүшелері түгел атсалыстық. Бұл қақпақтарды іске асырып, ойыншықтар жасайды екен деп түсіндірді бізге. Балабақшаға сөйтіп үш-төрт рет жинап бердік. Өзі де қызығып, ішкелі отырған сусынымыздың қақпақтарын да дереу ашып алып, жинап қоятын. Бұл да балада жауапкершілік сезімін қалыптастырады деп ойлаймын. Міне, қызықты іс-шараға немереммен бірге мен де қатыстым, – дейді қаладағы №96 балабақшаның Адия есімді тәрбиеленушісінің апасы.

Суретті түсірген Самат ҚҰСАЙЫНОВ.

Ортақ күш-жігердің арқасында қатысушылар 1,26 млн.-нан астам пластикалық қақпақ жинады. Акцияның көшбасшылары ретінде қаланың үш ауданы танылды. Олар: Жетісу ауданы – 570 кг (жалпы көлемнің 22,7%-ы); Алмалы ауданы – 484 кг (19,3%); Әуезов ауданы – 328 кг (13,0%).

– Біз бастауыш сынып оқушыларына бөлек, жоғары сынып оқушыларына бөлек орын дайындап қойдық. Балалар қақпақтарын сонда әкеліп жинады. Екі жақ та белсенді, қызыға қатысты. Үйлерінен әкелді. Өзіміздің асханада ішкен сусындарының қақпағын да осында жинады. Тіпті, көшеде аяқ астында жатқан қақпақтарды да жуып, тазалап әкеліп өткізді. Балаларға айналатын тазалығына атсалысып жүруін, пайдаланылған заттарға да екінші өмір сыйлауға, оларды да кәдеге жасатуға болатынын түсіндірдік. Біздің еңбегіміз ақталды, алғашқы үштікке кірдік. Жалпы, біз

балаларға қоршаған ортаға қамқорлықпен қарауды күнде айтып отырамыз. Мектебімізде түрлі қалдықтарды салатын арнайы бокстар орнатылған. Оған сыртындағы жазуларына қарай әр қалдықты жеке-жеке салады. Бізде айналасына, өзін қоршаған ортаға бейжай қарамайтын ұлағатты балалар өсіп келеді, – дейді №143 мектеп-лицейі директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Дариға Жолдыбаева.

Иә, бұл акция – жеткіншектерді қоршаған ортаны қорғауға үндейтін, оларға еліміздегі экологиялық осындай тың бастамаларды жеткізетін тамаша мүмкіндік. Алматының балалары жинаған бұл қақпақтардан кілтке, сөмкеге тағатын сәндік брелоктар, шыршаға ілетін ойыншықтар, жануарлар бейнесі, тіпті, жап-жасыл шырша да жасалды. Сөйтіп, ештеңе қажеті жоқ сияқты болып көрінетін жәй ғана қақпақтардың өнер туындысына айналуы-

ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

Евгений МУХАМЕДЖАНОВ, эколог, Eco Network жобасының негізін қалаушы:

Балаларды біріктірді

Біз «Мейірімді қақпақша» жобасын қолға алғанда, балалар осыншалықты қызығушылық тудырады деп ойламадық. Тіпті, олар түрлі-түсті қақпақтарды әр жерден, тұрмыстық қалдықтар арасынан да лас күйінде жинап алып, бізге таза күйінде өткізіп жатты. Бұл да жауапкершілікті сезінгендік деп білемін. Ерекше балалар эко-жаттықтырушылардың жетекшілігімен қайта өңделген осы қақпақтардан мерекелік ойыншықтар жасады. Бұл бұйымдарды ірі компаниялар сатып алып, экологиялық бастамамызды қолдап әкетті. Қақпақтарды жинау акциясына үн қосқан мүсінші Талғат Жұмағұл қайта өңделген пластиктен бірегей жанажылдық шырша жасады. Бұл өнер туындысы да экологиялық мәселелерді шешуге деген үміттің символына айналып, қаланы Жаңа жыл қарсаңында сәндендірді. Балалардың осындай кішкентай қадамы болашақта үлкен істерге бастайтыны, табиғаттың нағыз жанашыры болатыны сөзсіз.

на тікелей атсалысқан балалар өздерін экология жанашыры ретінде де көрсете білді.

– Біз 120 келі қақпақ жинап, қала мектептерінің арасынан 1-орын алдық. Балалар үйлерінен әкелді. Бұл акция туралы туыстарын да хабардар етті. Біз де, мұғалімдер де атсалыстық. Табиғат үлкен-кіші бірігіп қамқорлық танытқанда ғана таза болатынын насихаттадық деп ойлаймын, – дейді №6 мектеп-гимназия директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Роза Сәуленбайқызы.

«Таза Қазақстан» бағдарламасы шеңберінде қолға алынған «Мейірімді қақпақша» алдағы уақытта да жалғасын табады дейді ұйымдастырушылар.

Жыл қорытындысы:

БІР ЖЫЛ, ТӨРТ БАҒДАР

Бірнеше күннен кейін 2024 жыл да тарих қойнауына кетеді. Бір жыл ішінде Қазақстанда біршама маңызды саяси оқиғалар орын алды. Олардың бәрі еліміздің ішкі және сыртқы саясатына ықпал етті. Бір жыл ішіндегі елеулі оқиғалар саны тым көп, сондықтан оларды төрт бағдарға жіктедік. Сонымен, өтіп бара жатқан жылдың маңызды саяси оқиғалары қандай? 2024 жыл қазақстандықтар үшін несімен есте қалды?

Президент сапарлары

Ең алдымен, Мемлекет басшысы қатысқан ішкі және сыртқы саяси оқиғаларға келсек, биыл Президент Катар, Әзербайжан, Сингапур, Тәжікстан, Моңғолия және Мажарстанға мемлекеттік сапармен, ал Италия, Армения, Түрікменстан, Сербияға ресми сапармен барды. Жалпы айтқанда, еліміздің Президенті 2024 жылғы қаңтар–қараша айларында әлемнің 18 еліне халықаралық сапармен барып қайтты. Боао Азия форумының пленарлық сессиясына, Жоғары Еуразиялық экономикалық кеңестің кезекті отырысына, Түркі мемлекеттері ұйымының бейресми, ресми саммиттеріне, ТМД мемлекеттері басшылары кеңесінің басқосуына, «БРИКС+» саммитіне, COP29 Дүниежүзілік климат саммитінің аясындағы кездесулерге қатысты. Мұның бәрі еліміздің көпжақты саясатты ұстанатынын дәлелдейді. Қала берді, екі жақты қарым-қатынастардың деңгейін көрсетеді.

Халықаралық ресми кездесулер

Бұдан бөлек, биыл Президенттің және өзге де лауазымды тұлғалардың қатысуымен елімізде біршама маңызды

Коллажды жасаған Нұрбосын ӨРІСҰЛЫ.

халықаралық шаралар өтті. Оның ішінде атап өтер болсақ: Әзербайжан, Қырғызстан, Корея Республикасы, ҚХР, ГФР, РФ басшылары мемлекеттік және ресми сапармен келді. Сонымен қатар, ШЫҰ саммиті, «ОА+Германия» саммиті, Орталық Азия мемлекеттері басшыларының VI Консультативтік кездесуі, ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесінің сессиясы секілді халықаралық шаралар ұйымдастырылды. Алматыда Армения мен Әзербайжан СІМ басшыларының келіссөзі өтті.

Ішкі саясат

Биыл республикалық деңгейдегі бірнеше ішкі саяси оқиғаларды атап өтуге болады: наурыз айында бұрынғы Үкімет таратылып, атқарушы билік жаңа құраммен жұмысқа

кірісті. Жаңа Үкімет жасақталды. Бұл бір жағы Үкіметтегі дағдарыстың белгісі болса, екінші жағынан жаңа құрам мүшелеріне сын. Жұмыс нәтижесін жұмысқа кіріскеніне бір жыл өткенде қорытындылай аламыз. Бұдан бөлек, 15 наурызда Атырауда Ұлттық құрылтайдың үшінші отырысы өтті. Бұл шара идеологиялық саладағы маңызды оқиға болды. Сонымен қатар, Қазақстан халқы Ассамблеясының XXXIII сессиясы да өтті. Сессия ұйымның 30 жылдығы алдында ұйымдастырылды.

Тағы бір маңызды оқиғаны атап өткен жөн. Бұл, әрине, Мемлекет басшысының 2 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауы. Жолдауда Үкіметке тапсырмалар берілді. Оның орындалу деңгейін келер жылы тамызда біле аламыз.

Қоғамдық оқиғалар рейтингі

Төртінші топқа еліміздегі қоғамдық-саяси маңызды оқиғаларды сұрыптадық. Мұндай жіктеудегі басты мақсат – қоғамға әсер еткен оқиғаларды анықтау. Біз түзген рейтинг төмендегідей: су тасқыны; АЭС салу бойынша референдум; бірыңғай уақыт белдеуіне өту; Бишімбаев ісі бойынша сот; теңгенің құнсыздануы; Париж олимпиадасы; Талғардағы оқиғалар; Ұлттық қордан балаларға түскен қаражат; Алматыдағы жер сілкінісі; V Дүниежүзілік көшпенділер ойыны.

Аталмыш оқиғалар қоғамға әсер етіп, ақпараттық кеңістікте жиі айтылып, талқыланды. Олардың бір бөлігі өзінің өзектілігін жоғалтса, басым көбі әлеуметтік үдерістерге әлі күнге дейін әсер етуде. Тіпті, алдағы орта және ұзақ уақыттық перспективада әсер етуі мүмкін.

Пердехан ШӘМШИЕВ,
сарапшы.

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ САЯСАТ

ЖЕҢІМПАЗ АЙДАРЫНАН ЖЕЛ ЕСІП ТҰР

Трамп инаугурациясына миллиондаған қаржы аударуға уәде еткен қалталылар кімдер?

Ірі компаниялар кімнің айналасына топтасуда?

АҚШ-тың 47-ші президентін ұлықтау рәсімі 20 қаңтарға жоспарланған. Осы шараға кімдердің қатысуы, кімдердің қолдау көрсетері де біршама сұраққа жауап бермек. Бұған дейін Трамптың ашық сынаушылары қатарында белгілі кейбір ірі компаниялар Трамп айналасына топтаса бастағанын байқаймыз. Айталық, әлемге әйгілі Amazon компаниясының бас директоры Джефф Безос, Meta бас директоры Марк Цукерберг және OpenAI бас директоры Сэм Альтман сынды танымал миллиардерлер бұған дейін Трампқа қарама-қарсы саяси партиялардың қолдаушысы, Трамптың сыншысы ретінде белгілі. Ал осы аталған қалталылар Трамптың инаугурациясына миллиондаған қаржы аударуға уәде етті.

Егер біз АҚШ-та өткен 2016 жылғы және 2020 жылғы сайлауларды еске алатын болсақ, Калифорниядағы жаңашыл компаниялар, Уолл-Стриттегі қаржы алыптарының басым көбі Трампқа қарама-қарсы майданда тұрғанын көрер едік. Бұның өзіндік дәстүрлі себебі де бар. Айталық, Америка қоғамында имигранттардың табысты компаниялары көп жағдайда демократтарды қолдау арқылы өз бизнестерінің дамуына жол ашып келген. Бұл ресми расталатын жайт болмаса да, алдыңғы екі кезекті сайлаудан аңғару қиын емес. Ал Трамптың сайлау кезінде Демократтарды ойсырата жеңуі ірі компаниялардың «есін жиғызғандай» болды. Осыған дейін мыңдаған жұмыскерімен бірге Демократиялық партияны қолдаған әрі сайлауға қыруар қаржы аударған бизнесмендер де соңғы жеңімпазбен ымыраласпауға шарасыз.

Бұл қатарда жоғарыдағы Amazon, Meta, OpenAI компанияларын, тіпті Google компаниясын да қосуға болады. Миллиардер Безос соңғы сәтте Демократтарға да, Республикашылдарға да жақтаспай, бейтарап қалатынын білдіруімен Трампқа ыңғай

Соңғы жылдары әлемдегі ірі күш орталықтары халықаралық қарым-қатынастардың жаңа ережесін қалыптастыруға барын салып жатыр. Сондықтан ірі державалардың әрбір қадамы келесі бір тараптың жіті бақылауында. Мысалы, қарашадағы сайлауда жеңіске жеткен Дональд Трамптың Ақ үйдегі ресми қызметін бастауына әлі бір айға жақын уақыт бар. Бірақ оның командасына қосылып жатқан әрбір саяси фигураларды ақпарат құралдары жіті бақылап қарап отыр. Біз де бұған дейінгі сараптамаларымыздың бірінде Вашингтонның алдағы үлкен саясатын Трамптың командасына қарап болжауға болатынын айтқан едік. Қазірге дейін АҚШ-тың жаңа президентінің тобы толығып, қатары түгелделіп қалды. Сондықтан олардың саяси келбетіне қарай отырып, бірқатар маңызды тақырып жөнінде өз болжамдарымызды ұсынбақпыз.

бергенін жеткізді. Ал Марк Цукерберг Трамппен шай үстінде кеңесіп, оны өз компаниясы арқылы кең жария етті. Ал осы Цукербергтің компаниясы кезінде Трамптың аккаунтын жауып тастағаны бар. Трамптың ең қатаң сыншысы, оған қарсы саясаткерлердің негізгі пікір алаңы болып келген ABC News арнасы да Трамп алдында жеңілгенін мойындағандай болды. Осының бәрі АҚШ қоғамындағы саяси климатты анықтауға мүмкіндік береді. Яғни қазір Трамп үшін өз саясатын жүзеге асыру үшін ішкі кедергілер барынша жеңілдеді, тіпті оның алдында даңғыл жол жатыр десе болады.

Сын-пікірлер азайды

Бұған дейін Трамп жаңа үкімет құрамына ұсынған кейбір талапкерлерге қатысты сын-пікірлер көп еді. Тіпті, оның Республикашыл партияластары да жаңа үкімет құрамындағы тұлғаларға сенімсіздік танытқан. Партия ішіндегі қарсы пікір бұл адамдардың мүмкіндігін төмендетіп тұрған. Бірақ қазір жағдай өзгерді. Трамптың қазіргі ықпал-беделі оның 2016 жылғы сайлаудан кейінгі деңгейінен әлдеқайда асып түсті. 2016–2020

жыл аралығында президент болып тұрған шағында Трамптың ақпарат құралдарына қарсы сын-пікірі көп жағдайда өзіне таяқ болып тиетін. Қазір оны сынаушы ақпарат құралдарының бірқатары тараптасына айналды. Тіпті, ол қазір осыған дейін өзін сынап келген ақпарат құралдарынан тартып, миллиардер тұлғаларды да қорқыта алады.

Құрама Штаттардағы Трамптың беделінің жоғарылауы Республикашыл партияластарының шешімдеріне де әсер етіп жатқаны байқалады. Бұл жағдай ол ұсынған үкімет мүшелеріне қатысты сындарды кері қайтарып тастағандай. Айталық, Пентанон басшысы ретінде ұсынған Пит Хегсетке қатысты жағдай осыны анықтайды. Пит Хегсет бұған дейін Fox News арнасының жүргізушісі болған, АҚШ-тың қорғаныс саясатын ашық сынаумен танымал еді. Оның Қорғаныс министрі болуына қарсы Республикашылдардың саны да басым болып келген. Трамп өз шешіміне қарсы партияластарын да өз беделімен қорқытып жатқандай. Қазір Хегсеттің кандидатурасына қарсылар азайды, әрі оны болашақ бес бұрышты сарайдың жетекшісі ретінде көретіндер басым бола түсті.

Қалыпты дағды

Трампы қазір айдарынан жел есіп тұр десек, артық емес. Кейбір беделді саясаткерлер оны ұлықтау рәсіміне қатысудан бас тартты, оған қарамастан инаугурациясы салтанатты болары сөзсіз. Бұған қарап елде Трамп командасына балама күш жоқ десек артық болар еді. Себебі, бұл – Америка. Онда саяси жүйенің жүздеген жылдық тәжірибесі бар әрі балама күштерді сақтап отырудың толық мүмкіндігі бар. Кейбір сарапшылар инаугурацияға дейін жаңа президенттің абырой-беделінің артуы елдегі дәстүрлі дағды дегенді айтады. Ал жаңа президент ресми қызметіне кіріскеннен кейін түрлі кедергілер кездесуі мүмкін.

Алғашқы кедергілер оның алғашқы саяси қадамдарынан басталмақ. Айталық, Трамп қызметке кірісе сала заңсыз мигранттарды массалық депортациялау шешімін қабылдайтынын айтқан. Бұл елдегі құқық қорғаушылар жағынан ең көп қарсылыққа ұшырайтын бастама болары анық. Демократтар да Трамптың бұған дейінгі мигранттарға қатысты қатаң саясатына қарсылық көрсете білген. Сонымен бірге, сауда серіктеріне жоғары тариф енгізу мәселесі де түйткілдің бірі. Құрама Штаттың түбір мүддесін көздейтін саясаткерлер бұған да күшті қарсылық көрсетуі бек мүмкін. Осыған қарамастан Трамп қазіргі «супер-жаңа командасымен» жалпы әлемдік геосаясатқа зор ықпалын көрсетпек.

Естай БОЖАН,
сарапшы.

ӘУЕЗОВ АУДАНЫ

1983 жылғы құбыр желісі
Трубопровод 1983 годаЖаңа салынған құбыр желісі
Новый замененный трубопровод

БАСПАСӨЗ ТУРЫ

Алматы ауданында 2024 жылы жүзеге асырылған маңызды нысандарға арналған баспасөз туры өтті.

Аудан әкімі Арман Шамшиннің қатысуымен БАҚ өкілдеріне арналған пресс-турда журналистер «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасы аясында жаңартылған Панфилов көшесін, абаттандырылған «АЗТМ», «Шипа Дент» скверлері мен күрделі жөндеуден өткен М.Дулатов атындағы №136 мектеп-гимназияны аралап көрді.

Алдымен журналистер Алматының ең танымал жаяу жүргіншілер көшелерінің біріне айналған Панфилов көшесінде атқарылған жұмыстармен танысты. Күн сайын көшеде шамамен, 10–15 мың адам жүреді, ал демалыс күндері бұл көрсеткіш бірнеше есеге артады. Мұндай жүктеме жол жабыны мен декоративті элементтерге әсер етеді. Сол себепті, 2017 жылдан бері алғаш рет жол жабындысын жөндеу және жасыл аймақты ұлғайту туралы шешім қабылданды. Қыркүйекте 2000 шаршы метр брусчатка ауыстырылып, жаңа орындықтар мен 2 балалар алаңы орнатылды, субұрқақтар жөнделді. Жасыл аймақ 20%-ға кеңейтілді.

Пресс-турға қатысушылар одан кейін Байзақов көшесі, 130 мекенжайында орналасқан М.Дулатов атындағы №136 мектеп-гимназияға барды. Онда БАҚ өкілдерін мектеп директоры Талғар Төрекұлов қарсы алып, ғимараттың тыныс-тіршілігімен таныстырды. Спикердің айтуынша, мектепке 35 жыл бойы күрделі жөндеу жүргізілмеген. 2024 жылдың 2 қазанында жөндеу толығымен аяқталып, 750 оқушы заманауи және жайлы сыныптарда білім алуға.

Баспасөз-туры аясындағы үшінші нысан – «Шығыс АЗТМ» сквері болды. Аудан әкімінің айтуынша, бұл жоба «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасы аясында жүзеге асырылды. «Но-

мад» тұрғындары көгалдандыру мен суару жүйесін орнатуға өтініш білдірген. Барлық жұмыстар толық орындалды. Тұрғындар бұл аумақты Алмалы ауданының ең әдемі сквері деп атап отыр.

– «Номад» ТК тұрғынымын. Маған бұл жердегі ең қатты ұнайтыны – жасанды тоған. Онда жаз кезінде лотостар отырғызылады. Мұнда балалар ойнайтын алаң, спорт алаңдары секілді барлық қажетті жабдықтар бар. Сквер өте жайлы әрі қауіпсіз, – дейді аудан тұрғыны Алена Шин.

Соңғы барған нысанымыз Розыбакиев көшесі мен Дүйсенов көшелері қиылысында пайда болған «Шипа Дент» сквері болды. «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасы аясында абаттандырылған аймақта бұрын жабайы сауда мен ретсіз көлік тұрағы болған. 2023 жылы тұрғындар өтініш білдірген соң көгал, ағаштар отырғызылып, автосуарғыш орнатылды. Орындықтар, тренажерлер, пергоалар, балалар алаңдары, жүгіру жолдары және стильді жарық шамдары қойылды.

– «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасы – тамаша жоба. Бұрын адам айтса сенгісіз стихиялық сауда орны болған жер бүгінде адам таны-

мастай өзгеріп, тұрғындардың бос уақытын өткізуге арналған арнайы абаттандырылған кеңістікке айналды. Халық үнін естіп, өтінішімізге құлақ асқан қала билігіне, аудан әкімдігіне алғыс айтамыз. Бізде жаяу жүргіншілер жолы, балалар ойнайтын алаң, қолайлы орындықтар, бәрі бар. Сквер кешке қарай жарқырап тұрады, – дейді аудан тұрғыны Әсел Нұрғазина.

Тур барысында аудан әкімі Арман Шамшин жүзеге асырылған жобалардың маңыздылығын айта келіп, журналистердің сауалдарына жауап берді.

– Соңғы жылдары Алматының көркеюіне «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасының әсері көп. Жоба демалыс аймақтар мен қоғамдық кеңістіктерді жақсарту, сондай-ақ, қаланың экологиялық жағдайын арттыру мақсатында маңызды рөл атқарады. Біз әрқашан аудан тұрғындарының бастамаларын қолдаймыз, – дейді аудан әкімі Арман Шамшин.

Айта кетейік, Алмалы ауданында 2023 жылы «Халық қатысатын бюджет» бағдарламасы аясында 34 жоба жүзеге асырылса, биыл барлығы 52 жоба іске қосылған.

Қ.ЖҰМАДІЛОВА.

ЖЕТІСУ АУДАНЫ

ҚҰБЫР ЖАҢАРДЫ

Кұралай
ИМАНБЕКҚЫЗЫ

Алматыда Саин – Төле би – Өтеген батыр – Райымбек көшелерінің ауқымындағы аула іші аумағы бойынша төселген құбыр ауыстырылды. Биыл жаңғыртылған учаскенің ұзындығы 901 метрді құрайды.

Ауыстырылған құбыр 1983 жылы пайдалануға берілген еді, ол 17 көппәтерлі тұрғын үйді, 2 жеке тұрғын үйді, 1 балабақшаны және басқа да 4 нысанды жылу және ыстық сумен қамтамасыз етіп отыр.

Жалпы, биыл қалада Алматы қаласының әкімі Ерболат Досаевтың тапсырмасымен ұзындығы 20 шақырым жылу желілері қайта жаңғыртылды. Жаңғырту жұмыстары жыл сайын жылытуаралық кезеңде жүргізіледі, биыл олар Алматы қаласының 6 ауданында атқарылды.

Естеріңізге сала кетейік, қозғалысты шектеуге қатысты барлық ақпарат Almaty.kz сайтында, @AlmatyJoly Telegram-арнасында, аудан әкімдіктері мен басқармаларының әлеуметтік желілерінде, сондай-ақ «2GIS» және «Яндекс карталары» сервистерінде орналастырылған.

ЖЕТІСУ АУДАНЫ

«Көкжиек» ықшамауданы:

ТҰРҒЫНДАР ҚАУІПСІЗДІГІ –
басты назарда

Мемлекет басшысының баспана мәселесін шешу туралы тапсырмасы аясында Жетісу ауданының аумағында «Көкжиек» ықшамауданы ашылған еді. Бір кездері бос жатқан жерлерге көпқабатты үйлер бой көтеріп, әлеуметтік нысандар салынды.

Бүгінде ықшамауданда 74 үй, 14 аула аумағы, 9 мыңнан астам тұрғын иелік ететін 3090 пәтер бар. Ықшамаудан аумағында 2022 жылы «Бюджетке қатысу» жобасы аясында «Жаяу жүргіншілер аймағын күрделі жөндеу» жобасы жүзеге асып, ықшамаудан жолдары асфальтталып, жиегіне тас төселді. Аулаларда балалардың спорт алаңдары, субұрқақ, арт-нысандар орнатылды. Сонымен қатар, жарықтандыру, орындықтар мен қоқыс салатын

жәшіктер орналастыру жұмыстары жүргізілді. Жүргізілген жұмыстардың нәтижесі бойынша ықшамаудандағы аулалар 100% жабдықталды.

– «Көкжиек» ықшамауданына қарасты аулаларда 2024 жылдан бастап арнайы мердігерлік ұйым қызмет көрсетеді. Ықшамауданға қарасты аула аумағын жинау үшін күн сайын 25 адам, 2 арнайы техника қарастырылған. Бұған қоса, қазіргі қысқы кезеңде 25 адам, 10 бірлік арнайы техника жұмыс жасап жатыр. Алағашы 2025 жылғы бюджет есебінен 300 млн теңге бөлініп, аула аумақтарын жөндеу жоспарланып отыр. Жүргізіліп жатқан жұмыстың барлығы ықшамаудан тұрғындарының қауіпсіздігін қамтамасыз етпек, – дейді аудан басшысы Ләззат Жылқыбаева.

жетілдіруге бағытталып отыр. Аталмыш №97 мектеп-гимназиясы бұл бағытта пилоттық алаң ретінде таңдалып, мұғалімдерге цифрлық сауаттылық негіздерін үйрету және тәжірибе алмасуға мүмкіндік берді.

Семинар барысында ұжым мүшелері «Цифрлық платформаларды қолдану», «Оқушы деректерінің құпиялығын сақтау», «Киберқауіпсіздік шараларын енгізу» сияқты маңызды аспектілерді талқылады.

Алматының цифрландыру саясаты білім беру жүйесінде тек технологиялық ілгерілеуді ғана емес, сонымен қатар оқушылардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуді көздейді. Семинарда мұғалімдер Оқушылардың интернеттегі қауіптерден қорғау, Цифрлық құралдар арқылы оқушылардың әрекетін бақылау, Әлеуметтік желілерде және басқа да платформаларда қауіпсіздікті сақтау бойынша тәжірибе жинақтады.

Әзірлеген
Рая ЕСКЕРМЕСҚЫЗЫ.

АХАТ ҚЫЗМЕТІ

НЕКЕ ҚИЮ

онлайн-режимінде де қолжетімді

«Азаматтарға арналған үкімет» мемлекеттік корпорациясының Алматы филиалының нақты мәліметінше, елімізде Алматы қаласы некелесу бойынша алғашқы орында тұр. Мәселен, тек осы жылы ғана 19 778 жас жұбайлар отау құрып, заңды некеге тіркелген.

Рая
ЕСКЕНДІР

Алматының АХАТ бөлімдерінде күніне 160-қа жуық жұп некесін қидырып, жұбайлық өмірге қадам басып жатса, олардың орташа жасы ерлер үшін 27 жас, ал әйелдер үшін 25 жас екен.

– Біздің елімізде «ҚР «Неке және отбасы туралы» Кодексінің 10-бабына сәйкес, неке жасы еркектер мен әйелдер үшін он сегіз жас болып белгіленген. Дегенмен, заң ортақ бала болғанда немесе жүктілік кезінде бұл жасты төмендетуге мүмкіндік береді, – дейді Әуезов аудандық АХАТ бөлімінің басшысы Гүлзия Бәйімбетова.

Әттең-айы, қаламызда ажырасуға өтініш бергендердің де саны азаймай отырған сыңайлы. Дәл осы жылдың өзінде жыл басынан бері 4429 жұп некесін бұзды. Әдетте, АХАТ қызметкерлері ерлі-зайыптыларға ажыраспас бұрын олардың ақылда-

сып, ымыраға келулері үшін 1 ай уақыт береді.

Бұл ретте АХАТ қызметкерлері «Көбіне ажырасуға жастар өтініш беріп жатады. Біз барынша некені сақтап қалуға тырысып, олардың ойлануына уақыт береміз. Бірақ сол өтініш берген 10 жұптың, 3-4 жұбы қайтып келмейді, – дейді.

• КЕРЕК ДЕРЕК

Неке қию туралы өтінішті 15 күн бұрын беру керек. Қазіргі таңда қызметтің бұл түрі электронды үкімет порталы немесе екінші деңгейлі банктердің қосымшалары арқылы онлайн-режимінде де қолжетімді. Сонымен қатар, егер жас жұбайлар АХАТ бөлімінде некелерін салтанатты түрде қиятын болса, бұған тапсырыс берулеріне болады. Қазір бұл пилотты жоба Астана, Алматы, Шымкент, Ақтөбе, Қарағанды, Қызылорда және Ақмола облыстарында жүзеге асырыла бастады.

Семинар-тренинг:

ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

Алматы қаласының цифрландыру саласындағы маңызды бастамаларының бірі – білім беру мекемелерінде цифрлық сауаттылықты дамыту.

Осы бағытта жаңадан ашылған №97 мектеп-гимназиясы алғашқы қадамдардың бірін жасады. «ӨРЛЕУ» біліктілікті арттыру ұлттық орталығының Алматы қаласы бойынша филиалы бұл мектепте мұғалімдерге арналған «Команда құру және цифрлық сауаттылық бойынша кәсіби дағдыларды дамыту» атты семинар-тренинг

өткізді. Семинар қаланың цифрландыру саясатының білім саласындағы нақты жүзеге асырылуын көрсетеді.

Алматы қаласы әкімдігінің цифрландыру басқармасы білім беру жүйесінде технологияларды кеңінен қолдануды қолдайды. Семинар барысында мұғалімдер цифрлық құралдарды пайдалану, оқыту процесінде қауіпсіздікті сақтау және деректермен жұмыс істеу бойынша маңызды дағдыларды меңгерді. Бұл бағыттағы жұмыстың басты мақсаты – мектеп ұжымдарын цифрлық трансформацияға бейімдеп, оқушылардың қауіпсіз және тиімді білім алуына жағдай жасау.

Алматы қаласының «Жайлы мектеп» жобасы цифрлық технологияларды енгізу арқылы оқу-тәрбие процесін

Серік АХМЕТҰЛЫ:

ЖҰМЫСТЫҢ ЖАМАНЫ БОЛМАЙДЫ

Егер өз ісіңнің шебері болғың келсе, мамандығыңа адал бол!

Қоғамда елеусіз ғана жүріп, пайдасын тигізіп жүретін адамдар болады. Бұл мақаламызды еңбекқорлық пен қажыр-қайратын ел игілігіне арнап, «Алматы Су» мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының Су бұру департа-ментінде 37 жылға жуық абыройлы еңбек етіп келе жатқан қарапайым еңбек адамы – Серік Кебекпаевқа арнамақпыз.

Мен 2025 жылды Жұмысшы мамандықтары жылы деп жариялаймын. Осы уақыт ішінде техникалық және кәсіби білім беру жүйесін реформалау қажет. Сондай-ақ, біз жұмысшы мамандықтарын дәріптеу арқылы қоғамда еңбекқор және нағыз маман болу идеясын насихаттаймыз.

Қасым-Жомарт ТОҚАЕВ.

Алматыда ауқымды жұмыстар атқарып жатыр. Бірақ қалада әлі де 50–60 жыл бұрын салынған, қолдану мерзімі өтіп, тозығы жеткен керамикалық құбырлар бар, – дейді ол.

«Кәсібилік көп жылғы тәжірибемен келеді...»

– «Алматы Су» МКК-де еңбек етіп келе жатқанымға биыл 37 жыл. Мекеме қаланы үздіксіз сумен және су бұру қызметтерімен қамтамасыз ету үшін дамылсыз қызмет етеді. Біз де тәуліктің кез келген уақытында, күн-түн демей жұмыс істейміз. Қазіргі таңда өзімізге бекітілген аймақтардың кәріз жүйесіне жауаптымыз. Алматыда қанша аудан болса, солардың барлығында кәріз жүйесін қадағалайтын бөлімшелер жұмыс істейді. Әр бөлімшенің өзінің басшысы, инженерлері, диспетчерлері мен тексеруші мамандары болады. Одан бөлек, кәріз жүйесінің ақаусыз жұмыс істеуін қадағалап, түнгі ауысымда кезекшілікте болатын апатты бригадалық топ бар. Біздің бөлімшеде штаттық кесте бойынша 56 адам жұмыс істейді. Біздің басты міндетіміз – Алматының кәріз жүйелерінің үздіксіз, сапалы жұмысын қамтамасыз ету. Қаланың кәріз жүйелерінің қауіпсіздігі – ең алдымен шаһар тұрғындарының жайлы тұрмыс-тіршілігінің кепілі, – дейді Серік Ахметұлы.

Жүйе тұрақты, үздіксіз бақылауда

Кәріз жүйесі мамандары қала инфра-құрылымының үздіксіз жұмысын қамтамасыз ететін еңбек адамдары. Олардың күнделікті жұмысы қиын, бірақ қоғам үшін өте пайдалы. Өңгіме барысында біз Серік Ахметұлынан кәріз жүйесі маманының бір күні туралы айтып беруін өтіндік.

– Кәріз жүйелерінің қауіпсіздігі – қала тұрғындарының жайлы тұрмыс-тіршілігінің кепілі. Жұмыс күніне дайындық таңертең бөлімше мамандарының күндіз жоспарды талқылауынан басталады. Жоспарға жүйені тексеру, ақауларды жөндеу немесе жаңа нысандарға қызмет көрсету секілді қызмет түрлері кіреді. Одан кейін мамандар киімдерін, қолғаптар, аяқкиімдер, респираторлар және басқа да жабдықтарды тексереді. Арнайы көліктердің, құбыр тазалағыш құралдардың, сорғы құрылғылары мен шамдардың да жарамдылығы тексеру-ден өтеді. Егер кезекші бөлімше қоңырау түссе, бригада бірден жұмысқа жөнеледі. Оқиға орнына жеткен бойда кәріз жүйесін тексеріп, бітеліп қалған құбырды тазалайды. Тоқтатып айтқанда – кәріз жүйесі тұрақты, үздіксіз бақылауда! Негізгі жұмысты слесарь немесе техник жасайды. Жұмыс кейде бірнеше сағатқа созылып кетуі мүмкін, ал кейде 10–15 минуттың айналасында бітеді. Кейіпкеріміздің айтуынша, мекеме тарапынан жұмысшылардың қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау сынды оқу-жаттығу жұмыстары жүйелі жүргізіліп тұрады.

– Тіршілігі тынымсыз мекеменің жұмысы сырт көзге байқала бермес. Бірақ мұнда күн-түн демей жұмыс қызып жатады. Мәселен, Орталық диспетчерлік бөлімге қала тұрғындарынан өтінімдер келіп түссе, ол мекен-жайына қарай аудан бөлімшелеріндегі операторларға хабарланады. Содан соң жұмыстың көлеміне, әлеуметтік маңыздылығына байланысты шұғыл түрде бригадалық топтар жұмыс алаңына жіберіледі. Бір жерлерде кәріздерді жөндеу керек болса, енді бір нысандарда құдықтарды өңдеуге тура келеді.

БІЗДІҢ ДӘЙЕКТЕМЕ

Алматылық Серік Ахметұлы мектепті бітірген соң шаһардағы құрылыс техникумының «Сумен қамту және кәріз желілері» факультетіне оқуға түседі. Жас маман қолына дипломын алғаннан кейін 1985 жылы бұрын «Водоканал» деп аталатын қазіргі «Алматы Су» МКК-не жұмысқа орналасады. Алғашқы екі жылын автослесарь, кейін су шаруашылығының көліктерін жөндейтін маман болған ол кейін аудандық бөлімшеде инженер болып еңбек етеді. Су шаруашылығы саласында 1985 жылдан күні бүгінге дейін табан аудармастан жұмыс істеп келе жатқан Серік Ахметұлы өз ісін жетік білетін маман, ұжымында сыйлы жолдас, жас мамандарға үлгі бола білген тәлімгер. Бүгінде ол аталмыш мекеменің Су бұру департаменті Оңтүстік-батыс пайдалану учаскесінің Аудандық апаттық бригада ауысым инженері.

Салғырттық қауіпті күшейтеді

Кейіпкеріміз құбырлардың бітелуі, істен шығуы немесе апатты жағдайлардың туындауына көбінесе тұрғындардың салғырттығы себеп болады дейді. Оның айтуынша, шақыртулар әсіресе көктем-жаз айларында көп болады. Арнайы топ барлығына қолдарынан келгенше уақытылы баруға тырысады. Бірақ кейде қаланың о шетінен бұл шетіне жеткенше, тағатсыздық танытып, ашуға басатын тұрғындар да кездеседі.

– Көпшілігіміз краннан аққан су трубалар арқылы ағып кетсе болды деп ойлайды. Бірақ бұл Сіз ойлағаннан да қиын жұмыс. Кәріз жүйесі кейде тіпті кіп-кішкентай майлықтан бітеліп қалады. Жасыратыны жоқ, апатты жағдайлардың туындауына көбінесе тұрғындардың өздері кінәлі болады. Жуынды, қоқыс қалдықтарын, балаларының жөргектерін, пластикалық бөтелкелерді құбырларға тастайды. Мұның барлығы желілердің қалыпты жұмысына кедергі келтіреді. Кәріз бітелгенде, жағымсыз иіс пайда болады. Мұндай салғырттықтан қоршаған орта да зардап шегеді.

Сондықтан әрбір алматылық біздің жұмысымызға кері әсер ететін әрекеттерді жасамаса екен дейміз. Егер әрбір тұрғын, әрбір отбасы қалдықтарды сұрыптауды, оларды белгіленген жерге тәуді қолға алатын болса, бүкіл қоғам, Алматы экологиясы, сіз бен біз бұдан тек пайда көрер едік...

Кәріз жүйесінде даму бар

Біздің кейіпкеріміз «Алматы Су» МКК-да жұмыс істеп жүріп, мегаполистің барлық аудандарында еңбек еткен. Қаланың инженерлік коммуникацияларын дамыту перспективаларын әзірлеуге қатысып, жаңа желілерді пайдалануға қабылдауға тікелей атсалысқан. Тәжірибелі маман бүгінгі күнге дейін жүздеген жас маманға жауапты жұмыстың қыр-сырын үйретіп, тәжірибесімен бөлісуден жалыққан емес. Ол Алматының кәріз жүйесінің осыдан 15 жыл бұрынғы жағдайымен қазіргі жағдайын салыстыру мүмкін емес екенін айтты. Маманның сөзінше, жаһандану дәуірі бұл саланы да сандық жүйедегі жаңашылдықтардан кенде етіп отырған жоқ.

– Соңғы онжылдықтарда Алматының кәріз жүйесі қарқынды даму үстінде. Қазір қаланың жеке секторы мен көпқабатты

БІЛЕ ЖҮРІҢІЗ!

ҚАЛА БОЙЫНША КӘРІЗ ЖҮЙЕЛЕРІНЕ ЖАУАПТЫ АУДАНДЫҚ ПАЙДАЛАНУ УЧАСКЕЛЕРІ:

● **О р т а л ы қ А П У.**
Ботаническая көшесі, №29 А мекенжайы бойынша орналасқан.
Байланыс телефоны: 234-32-89.

● **Солтүстік-шығыс АПУ.**
«Атырау-2» ы/а, №1 мекенжайы бойынша орналасқан.
Байланыс телефоны: 399-44-39.

● **Оңтүстік-батыс АПУ.**
«Жетісу-3» ы/а, №37 мекенжайы бойынша орналасқан.
Байланыс телефоны: 376-84-23.

● **Солтүстік-батыс АПУ.**
Ботаническая көшесі, №29 А мекенжайы бойынша орналасқан.
Байланыс телефоны: 234-31-62.

● **Оңтүстік АПУ. Ходжанов көшесі, 84 мекенжайы бойынша орналасқан.**
Байланыс телефоны: 245-89-88.

тұрғын үйлері орталықтандырылған кәріз жүйесіне қосылған. Құбырлар жаңартылып, қолданатын құралдар да заманға сай жабдықталып жатыр. Мекеме сандық жүйеге ауысқалы бері, автоматтандырылған режимде жұмыс істейді. Әйтпесе, бұрын Алматыда кәріз желілері негізінен көпқабатты тұрғын үйлерде ғана болған, ал жеке сектор септиктерді пайдаланған. Қазір дренаждық желілерді тазартудың және жуудың заманауи техникасы бар, жұмысшылар кез келген бітелуді тазартатын қуатты машиналарды пайдаланады. Қала әкімдігі мен «Алматы Су» басшылығы инженерлік желілер мен жабдықтардың тозу деңгейін төмендету бойынша

Кез келген еңбек қадірлі

Жаздың аптап ыстығы мен қыстың қақаған аязы секілді қолайсыз ауа райында апатты жағдайлармен бетпе-бет келіп, қауіптің алдын алуда білек сыбана кірісетін білікті маманның кәсібилігі көп жылғы тәжірибемен келеді дейді.

– Жұмыстың жаманы болмайды. Кез келген еңбек қадірлі. Егер өз ісіңнің шебері болғың келсе, мамандығыңа адал болуың керек. Әрине, ешкім оқып туған жоқ қой. Алғашқы жылдары менің де білмейтін тұстарым көп болған. Сол кездегі аға буыннан білмегенімізді сұрап үйрендік. Ал қазір өзіміз үйрететін жасқа келдік. Міне, кәсіби біліктілік осындай көп жылғы еңбек пен тәжірибе арқылы келеді.

Серік Ахметұлы жұбайы Жұмагүл апай екеуі екі ұл тәрбиелеп өсірген бақытты отбасы. Үлкен ұлы Жасұлан, үш баланың әкесі. Астанада тұрады. Ал екінші ұлы Нариман өзінің жолын қуып, Алматының жылу желілері саласында еңбек етеді.

Міне, кәріз жүйесі маманының бір күні түрлі осындай күрделі жұмыстармен, ақауларды жою және қауіпсіздік шараларын сақтаумен өтеді. Қала тұрғындарының жайлы өмірі мен санитарлық тазалығына жауап беретін қарапайым еңбек адамдары осындай ауыр және жауапты жұмыстары үшін қашанда ерекше құрметке лайық.

КЕРЕК ДЕРЕК

«Алматы Су» МКК-нің кәріз жүйесі 2071,36 шақырымды құрайды және қалада 77 290 кәріз құдығы бар. Бұл жүйенің ақаусыз жұмыс істеуіне 5 аудандық пайдалану учаскелері, оның ішінде 28 апаттық бригадалық топ және 715 жұмысшы жауапты.

ТҮЙІН:

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев биылғы Қазақстан халқына арнаған дәстүрлі Жолдауында келер 2025 жылды Жұмысшы мамандықтар жылы деп жариялады. Бұл дегеніміз, алдағы жыл – барлық салада жұмыс істеп жүрген қарапайым еңбек адамдарының қоғамдағы рөліне құрмет көрсетуге, олардың өмір сапасын жақсартуға және еңбек мәдениетін дамытуға бағытталады деген сөз.

Алматы қаласы мәслихаты шешімін мемлекеттік тіркеу туралы АҚПАРАТ

Алматы қаласы мәслихатының 2024 жылғы 6 желтоқсандағы №183 шешімі Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау Банкінің мемлекеттік тізілімінде электрондық түрде 2024 жылғы 19 желтоқсанда №204144 болып тіркелді.

ШЕШІМ	№183
2024 жылғы 6 желтоқсан	

Алматы қаласының 2025–2027 жылдарға арналған бюджеті туралы

Қазақстан Республикасының Бюджет кодексінің 8-бабы 2-тармағына, «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 6, 7-бап-тарына, «2025–2027 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, Алматы қаласының мәслихаты **ШЕШТІ:**

1. Алматы қаласының 2025–2027 жылдарға арналған бюджеті осы шешімнің 1, 2 және 3-қосымшаларына сәйкес, оның ішінде 2025 жылға келесі көлемдерде бекітілсін:

- 1) кірістер – 2 036 440 396 мың теңге, оның ішінде:
салықтық түсімдер – 1 837 018 303 мың теңге;
салықтық емес түсімдер – 8 433 070 мың теңге;
негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер – 21 816 667 мың теңге;
трансферттер түсімдері – 169 172 356 мың теңге;
2) шығындар – 2 127 462 499 мың теңге;
3) таза бюджеттік кредиттеу – 39 233 350 мың теңге;
4) қаржы активтерімен операциялар бойынша сальдо – 46 945 608 мың теңге, оның ішінде:
қаржы активтерін сатып алу – 47 137 108 мың теңге;
5) бюджет тапшылығы (профициті) – -177 201 061 мың теңге;
6) бюджет тапшылығын қаржыландыру (профициті пайдалану) – 177 201 061 мың теңге.
2. Алматы қаласы бюджетінің кірістері мынадай салықтар мен алымдар есебінен құралады деп белгіленсін:

ірі кәсіпкерлік субъектілерінен және мұнай секторы ұйымдарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, заңды тұлғалардан алынатын корпоративтік табыс салығынан; төлем көзінен салық салынатын табыстардан ұсталатын жеке табыс салығынан; төлем көзінен салық салынбайтын табыстардан ұсталатын жеке табыс салығынан; төлем көзінен салық салынбайтын шетелдік азаматтар табыстарынан ұсталатын жеке табыс салығынан;

әлеуметтік салықтан;
заңды тұлғалардың және жеке кәсіпкерлердің мүлкіне салынатын салықтан;
жеке тұлғалардың мүлкіне салынатын салықтан;
жер салығынан;
заңды тұлғалардан көлік құралдарына салынатын салықтан;
жеке тұлғалардан көлік құралдарына салынатын салықтан;
бірыңғай жер салығынан;
Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген спирттің және (немесе) шарап материалының, алкоголь өнімдерінің барлық түрлеріне акциздер;
Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген темекі өнімдері, жеңіл автомобильдер (арнайы мүгедектігі бар адамдарға арналған, қолмен басқарылатын немесе қолмен басқару бейімдегіші бар автомобильдерден басқа) акциздер;

Қазақстан Республикасының аумағында өндірілген бензин (авиациялықты қоспағанда) және дизель отынына акциздер;

жер бетіне жақын көздердегі су ресурстарын пайдаланғаны үшін төлемдерден;
жер учаскелерін пайдаланғаны үшін төлемнен;
қоршаған ортаға жағымсыз әсер еткені үшін төлемақыдан;
тарихи шығындарды өтеу бойынша төлемдер;
жекелеген қызмет түрлерімен айналысу құқығы үшін алымдардан (жекелеген қызмет түрлерімен айналысуға арналған лицензияларды бергені үшін алымдардан);

Республикалық маңызы бар қалада, астанада үй-жайлардан тыс ашық кеңістікте сыртқы (көрнекі) жарнаманы орналастырғаны үшін төлемақы;
жергілікті бюджетке төленетін тіркелгені үшін алымнан;
жұмыс берушілерге Қазақстан Республикасына шетелдік жұмыс күшін тартуға рұқсатты бергені немесе ұзартқаны үшін алымнан;
қызметтің жекелеген түрлерімен айналысуға лицензияларды пайдаланғаны үшін төлемақыдан;
жергілікті бюджетке төленетін мемлекеттік баждан.

3. Сонымен қатар, Алматы қаласы бюджетінің кірістері мынадай салықтық емес түсімдерден және негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдерден де құралады:
коммуналдық мемлекеттік кәсіпорындардың таза кірісінің бір бөлігінен;
коммуналдық меншіктегі акциялардың мемлекеттік пакетіне берілетін дивидендтерден;
коммуналдық меншіктегі заңды тұлғаларға қатысу үлесіне кірістерден;
республикалық маңызы бар қаланың коммуналдық меншігіндегі мүлікті жалға беруден түсетін кірістерден;

республикалық маңызы бар қаланың коммуналдық меншігіндегі тұрғын үй қорынан үйлерді жалға беруден түсетін кірістерден;
жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелер көрсететін қызметтерді сатудан түсетін түсімдерден;
бұрын жергілікті бюджеттен алынған, пайдаланылмаған қаражаттарды қайтарудан;
білім беру инфрақұрылымын қолдау қорынан түсетін түсімдерді қоспағанда, жергілікті бюджетке түсетін салықтық емес басқа да түсімдерден;
жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын мемлекеттік мекемелерге бекітілген мүлікті сатудан түсетін түсімдер;
азаматтарға пәтерлер сатудан;
мемлекеттік тұрғын үй қорынан тұрғын үйлерді жекешелендіруден түсетін түсімдер;
жер телімдерін сатудан;
жер телімдерін жалдау құқығын сатқаны үшін төлемдерден.

4. Салықтық және салықтық емес төлемдер, негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер, бюджеттік кредиттерді өтеу Алматы қаласының қазынашылығындағы қалалық бюджеттің есебіне толық аударылады деп белгіленсін.

5. 2025 жылға арналған республикалық бюджетке бюджеттік алымдардың көлемдері 251 515 914 мың теңге сомасында бекітілсін.

Алматы қаласы бюджетінің кіріс бөлігі толық орындалмаған жағдайда, республикалық бюджетке бюджеттік алымдар қалалық бюджеттің кіріс бөлігінің орындалу пайызына сәйкес ай сайын жүргізілсін.

6. Қала бюджетінде жалпы сипаттағы мемлекеттік қызметтерді қаржыландыру 27 879 735 мың теңге сомасында бекітілсін.

7. Қорғаныс шығындары 16 613 165 мың теңге сомасында бекітілсін.

8. Қоғамдық тәртіпті, қауіпсіздікті, құқықтық, сот, қылмыстық-атқару қызметті қамтамасыз ету бойынша шығындар 58 360 644 мың теңге сомасында бекітілсін.

9. Білім беру шығындары 590 832 156 мың теңге сомасында бекітілсін.

10. Денсаулық сақтау шығындары 51 750 012 мың теңге сомасында бекітілсін.

11. Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамтамасыз ету шығындары 75 803 460 мың теңге сомасында бекітілсін.

12. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық шығындары 526 738 953 мың теңге сомасында бекітілсін.

13. Мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістік шығындары 80 347 075 мың теңге сомасында бекітілсін.

14. Отын-энергетика кешеніне және жер қойнауын пайдалану шығындары 18 435 837 мың теңге сомасында бекітілсін.

15. Ауыл шаруашылығы, су, орман, балық шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аймақтардың, қоршаған орта мен жануарлар әлемін қорғау, жер қатынастары шығындары 33 065 609 мың теңге сомасында бекітілсін.

16. Өнеркәсіп, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметтеріне шығындар 6 547 712 мың теңге сомасында бекітілсін.

17. Көлік және коммуникация шығындары 337 690 004 мың теңге сомасында бекітілсін.

18. Басқа да шығындар 140 278 082 мың теңге сомасында бекітілсін.

19. Жергілікті атқарушы органның резерві 40 000 000 мың теңге сомасында бекітілсін.

20. 2025 жылға арналған жергілікті бюджетті орындау үдерісінде секвестрлеуге жатпайтын жергілікті бюджеттік бағдарламалар тізбесі осы шешімнің 4-қосымшасына сәйкес бекітілсін.

21. Осы шешім 2025 жылдың 1 қаңтарынан бастап қолданысқа енгізіледі.

Алматы қаласы мәслихатының төрағасы

М.ОТЫНШИЕВ

Санаты	Сыныбы			Атауы	Сомасы, мың теңге
		Ішкі сыныбы	Специфика		
1				2	7
				I. Кірістер	2 036 440 396,0
1				Салықтық түсімдер	1 837 018 303,0
	01			Табыс салығы	1 319 924 587,0
		1		Корпоративтік табыс салығы	651 052 541,0
		2		Жеке табыс салығы	668 872 046,0
	03			Әлеуметтік салық	358 038 585,0
		1		Әлеуметтік салық	358 038 585,0
	04			Меншікке салынатын салықтар	68 147 336,0
		1		Мүлікке салынатын салықтар	40 815 410,0
		3		Жер салығы	3 969 029,0
		4		Көлік құралдарына салынатын салық	23 362 897,0
	05			Тауарларға, жұмыстарға және көрсетілетін қызметтерге салынатын ішкі салықтар	58 699 955,0
		2		Акциздер	22 069 371,0
		3		Табиғи және басқа да ресурстарды пайдаланғаны үшін түсетін түсімдер	7 594 315,0
		4		Кәсіпкерлік және кәсіби қызметті жүргізгені үшін алынатын алымдар	29 036 269,0
	08			Заңдық маңызы бар әрекеттерді жасағаны және (немесе) оған уәкілеттігі бар мемлекеттік органдар немесе лауазымды адамдар құжаттар бергені үшін алынатын міндетті төлемдер	32 207 840,0
		1		Мемлекеттік баж	32 207 840,0
2				Салықтық емес түсімдер	8 433 070,0
	01			Мемлекеттік меншіктен түсетін кірістер	3 882 953,0
		1		Мемлекеттік кәсіпорындардың таза кірісі бөлігінің түсімдері	486 801,0
		3		Мемлекет меншігіндегі акциялардың мемлекеттік пакеттеріне дивиденттер	456 882,0
		4		Мемлекет меншігіндегі заңды тұлғалардағы қатысу үлесіне кірістер	441 974,0
		5		Мемлекет меншігіндегі мүлікті жалға беруден түсетін кірістер	2 471 598,0
		7		Мемлекеттік бюджеттен берілген кредиттер бойынша сыйақылар	25 698,0
	06			Басқа да салықтық емес түсімдер	4 550 117,0
		1		Басқа да салықтық емес түсімдер	4 550 117,0
3				Негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер	21 816 667,0
	01			Мемлекеттік мекемелерге бекітілген мемлекеттік мүлікті сату	17 949 067,0
		1		Мемлекеттік мекемелерге бекітілген мемлекеттік мүлікті сату	17 949 067,0
	03			Жерді және материалдық емес активтерді сату	3 867 600,0
		1		Жерді сату	3 737 611,0
		2		Материалдық емес активтерді сату	129 989,0
4				Трансферттердің түсімдері	169 172 356,0
	02			Мемлекеттік басқарудың жоғары тұрған органдарынан түсетін трансферттер	169 172 356,0
		1		Республикалық бюджеттен түсетін трансферттер	169 172 356,0

Функционалдық топ				Сомасы, мың теңге
	Функционалдық кіші топ			
	Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі			
		Бағдарлама	Атауы	
			II. Шығындар	2 127 462 499,0
01			Жалпы сипаттағы мемлекеттік қызметтер	27 879 735,0
	111		Республикалық маңызы бар қала, астана мәслихатының аппараты	375 476,0
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана мәслихатының қызметін қамтамасыз ету	375 476,0
	121		Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	3 305 471,0
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің қызметін қамтамасыз ету	3 301 671,0
		003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	3 800,0
	123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	4 640 065,0
		001	Қаладағы аудан әкімінің қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	4 450 222,0
		022	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	189 843,0
	325		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	272 276,0
		013	Республикалық маңызы бар қала, астана Қазақстан халқы Ассамблеясының қызметін қамтамасыз ету	272 276,0
	379		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың тексеру комиссиясы	856 087,0
		001	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың тексеру комиссиясының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	856 087,0
	318		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік активтер басқармасы	13 741 169,0
		001	Жергілікті деңгейде коммуналдық мүлікті және мемлекеттік сатып алу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	638 429,0
		010	Жекешелендіру, коммуналдық меншікті басқару, жекешелендіруден кейінгі қызмет және осыған байланысты дауларды реттеу	2 413 600,0
		011	Коммуналдық меншікке түскен мүлікті есепке алу, сақтау, бағалау және сату	85 000,0
		014	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	8 140,0
		028	Коммуналдық меншікке мүлікті сатып алу	10 596 000,0
	356		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	542 714,0
		001	Жергілікті бюджетті жоспарлау, атқару және коммуналдық меншікті басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	440 555,0
		003	Салық салу мақсатында мүлікті бағалауды жүргізу	89 659,0
		014	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	12 500,0
	510		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экономика басқармасы	2 330 325,0
		001	Жергілікті деңгейде экономикалық саясат саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	2 141 023,0
		004	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	70,0
	061		Бюджеттік инвестициялар және мемлекеттік-жекешелік әріптестік, оның ішінде концессия мәселелері жөніндегі құжаттаманы сараптау және бағалау	189 232,0
	369		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың дін істері басқармасы	1 816 152,0
		001	Жергілікті деңгейде дін қызметі саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 352 816,0
		003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	2 501,0
		005	Өңірде діни ахуалды зерделеу және талдау	460 835,0
02			Қорғаныс	16 613 165,0
	519		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың сейсмикалық қауіпсіздік және жұмылдыру дайындығы басқармасы	2 361 391,0
		003	Жалпыға бірдей әскери міндетті атқару шеңберіндегі іс-шаралар	202 993,0
		004	Аумақтық қорғанысты даярлау және республикалық маңызы бар қаланың, астананың аумақтық қорғаныс	2 158 398,0
	373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	80 649,0
		030	Жұмылдыру дайындығы және төтенше жағдайлар объектілерін дамыту	80 649,0
	387		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, азаматтық қорғаныс саласындағы органдардың аумақтық органы	2 125 766,0
		003	Аумақтық органның және ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелердің күрделі шығыстары	1 957 622,0
		004	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың азаматтық қорғаныс іс-шаралары	168 144,0
	519		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың сейсмикалық қауіпсіздік және жұмылдыру дайындығы басқармасы	12 045 359,0
		001	Жергілікті деңгейде сейсмикалық қауіпсіздік және жұмылдыру дайындығы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	792 949,0
		006	Республикалық маңызы бар қалалар, астана ауқымындағы төтенше жағдайлардың алдын-алу және оларды жою	6 882 413,0
		011	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	4 369 997,0
03			Қоғамдық тәртіп, қауіпсіздік, құқықтық, сот, қылмыстық-атқару қызметі	58 360 644,0
	352		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын атқарушы ішкі істер органы	40 318 894,0

			001	Республикалық маңызы бар қала, астана аумағында қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер қамтамасыз ету	36 401 412,0
			003	Қоғамдық тәртіпті қорғауға қатысатын азаматтарды көтермелеу	18 000,0
			007	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	3 899 482,0
		317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	18 041 750,0
			004	Елдімекендерде жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету	18 041 750,0
04				Білім беру	590 832 156,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	79 992 025,0
			029	Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту, оның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту ұйымдарының қызметін қамтамасыз ету	79 992 025,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	3 026 222,0
			034	Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту	3 026 222,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	14 164 992,0
			006	Алматы қаласында мектепке дейінгі ұйымдарды сейсмикалық күшейту	5 266 015,0
			037	Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту объектілерін салу және реконструкциялау	8 898 977,0
		323		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	10 060 112,0
			006	Балалар мен жасөспірімдерге спорт бойынша қосымша білім беру	8 639 933,0
			007	Мамандандырылған білім беру ұйымдарында спорттағы дарынды балаларға жалпы білім беру	1 420 179,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	272 732 225,0
			003	Жалпы білім беру	76 551 499,0
			004	Арнаулы білім беру бағдарламалары бойынша жалпы білім беру	8 249 505,0
			005	Мамандандырылған білім беру ұйымдарында дарынды балаларға жалпы білім беру	2 494 886,0
			008	Балаларға қосымша білім беру	9 238 926,0
			019	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру мекемелеріне жұмыстағы жоғары көрсеткіштері үшін гранттар беру	68 000,0
		040		Мемлекеттік орта білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыруды іске асыруға	176 129 409,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	132 469 474,0
			027	Алматы қаласында орта білім беру объектілерін сейсмикалық күшейту	3 040 007,0
			028	Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	36 803 843,0
			069	Қосымша білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	19 003 884,0
		205		«Жайлы мектеп» пилоттық ұлттық жобасы шеңберінде бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру объектілерін салу	73 621 740,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	3 587 733,0
			043	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	3 587 733,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	55 197 199,0
			024	Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	55 197 199,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	5 323 502,0
			046	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	5 323 502,0
		121		Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	10 965,0
			019	Сайлау процесіне қатысушыларды оқыту	10 965,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	1 100 000,0
			003	Кадрлардың біліктілігін арттыру және оларды қайта даярлау	1 100 000,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	824 801,0
			057	Жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар мамандар даярлау және білім алушыларға әлеуметтік қолдау көрсету	824 801,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	12 342 906,0
			001	Жергілікті деңгейде білім беру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	678 804,0
			006	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру ұйымдарында білім беру жүйесін ақпараттандыру	1 753 326,0
			007	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру мекемелер үшін оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерді сатып алу және жеткізу	3 591 130,0
			009	Республикалық маңызы бар қала, астана ауқымындағы мектеп олимпиадаларын және мектептен тыс іс-шараларды өткізу	1 648 418,0
		013		Балалар мен жасөспірімдердің психикалық денсаулығын зерттеу және халыққа психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялық көмек көрсету	3 006 696,0
			014	Дамуында проблемалары бар балалар мен жасөспірімдердің оңалту және әлеуметтік бейімдеу	332 175,0
		021		Жетім баланы (жетім балаларды) және ата-аналарының қамқорынсыз қалған баланы (балаларды) күтіп-ұстауға асыраушыларына ай сайынғы ақшалай қаражат төлемдері	434 093,0
			027	Жетім баланы (жетім балаларды) және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған баланы (балаларды) асырап алғаны үшін Қазақстан азаматтарына біржолғы ақша қаражатын төлеуге арналған төлемдер	3 539,0
			067	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	768 583,0
			069	Балалар құқығын қорғау саласында іс шаралар өткізу	126 142,0
05				Денсаулық сақтау	51 750 012,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	11 979 347,0
			006	Ана мен баланы қорғау жөніндегі көрсетілетін қызметтер	297 331,0
			007	Салауатты өмір салтын насихаттау	69 783,0
			017	Қаржы лизингі шарттарында сатып алынған санитариялық көлік және сервистік қызмет көрсетуді талап ететін медициналық бұйымдар бойынша лизинг төлемдерін өтеу	1 323 259,0
			041	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті өкілдік органдарының шешімі бойынша тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемімен қосымша қамтамасыз ету	10 288 974,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	3 930 622,0
			009	Алматы қаласында денсаулық сақтау объектілерін сейсмикалық күшейту	1 347 927,0
		038		Денсаулық сақтау объектілерін салу және реконструкциялау	2 582 695,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	4 971 391,0
			027	Халыққа иммундық профилактика жүргізу үшін вакциналарды және басқа медициналық иммундық биологиялық препараттарды орталықтандырылған сатып алу және сақтау	4 971 391,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	839 648,0
			039	Денсаулық сақтау субъектілерінің медициналық көмегін қамтитын қосымша медициналық көмектің көлемін көрсету, Call-орталықтардың қызметтер көрсетуі және өзге де шығыстар	839 648,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	54 060,0
			029	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың арнайы медициналық жабдықтау базалары	54 060,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	29 974 944,0
			001	Жергілікті деңгейде денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	460 937,0
			008	Қазақстан Республикасында ЖИТС профилактикасы және оған қарсы күрес жөніндегі іс-шараларды іске асыру	93 806,0
			016	Азаматтарды елдімекеннен тыс жерлерде емделу үшін тегін және жеңілдетілген жол жүрумен қамтамасыз ету	7 273,0
			018	Денсаулық сақтау саласындағы ақпараттық талдамалық қызметтер	224 630,0
		033		Медициналық денсаулық сақтау ұйымдарының күрделі шығыстары	29 188 298,0
06				Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру	75 803 460,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	3 131 135,0
			056	Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек	3 131 135,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	11 228 639,0
			014	Жалпы үлгідегі медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	2 682 746,0
			020	Психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында психоневрологиялық аурулармен ауыратын мүгедектігі бар адамдар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	4 248 904,0
			021	Оңалту орталықтарында қарттарға, мүгедектігі бар адамдарға, оның ішінде мүгедектігі бар балаларға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	1 349 965,0

			022	Балалар психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерінде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында психоневрологиялық патологиялары бар мүгедектігі бар балалар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	2 288 082,0
			029	Мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құруға жұмыс берушінің шығындарын субсидиялау	3 893,0
			064	Еңбек мобильділігі орталықтары мен мансап орталықтарының жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі азаматтарды әлеуметтік қолдау бойынша қызметін қамтамасыз ету	655 049,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	1 659 544,0
			016	Жетім балаларды, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды әлеуметтік қамсыздандыру	1 221 832,0
			037	Әлеуметтік сауықтандыру	437 712,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	15 000,0
			039	Әлеуметтік қамтамасыз ету объектілерін салу және реконструкциялау	15 000,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	24 325 422,0
			003	Мұқтаж азаматтарға үйінде әлеуметтік көмек көрсету	2 050 526,0
			030	Тұрғын үй көмегін көрсету	29 353,0
			031	Жергілікті өкілетті органдардың шешімі бойынша мұқтаж азаматтардың жекелеген санаттарына әлеуметтік көмек	6 007 215,0
			033	Оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес мұқтаж мүгедектігі бар адамдарды міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз ету, қозғалуға қиындығы бар бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға жеке көмекшінің және есту бойынша мүгедектігі бар адамдарға қолмен көрсететін тіл маманының қызметтерін ұсыну	10 527 936,0
			035	Мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік қолдау	5 710 392,0
		317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	7 580 714,0
			017	Жергілікті өкілдік органдардың шешімі бойынша қалалық қоғамдық көлікте (таксиден басқа) жеңілдікпен, тегін жол жүру түрінде азаматтардың жекелеген санаттарын әлеуметтік қолдау	7 580 714,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	20 233 107,0
			003	Жұмыспен қамту бағдарламасы	17 895 024,0
			009	Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қолдау	1 541 088,0
			016	Белгілі бір тұрғылықты жері жоқ адамдарды әлеуметтік бейімдеу	796 995,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	2 389 146,0
			036	Жәрдемақыларды және басқа да әлеуметтік төлемдерді есептеу, төлеу мен жеткізу бойынша қызметтерге ақы төлеу	29 422,0
			037	Үкіметтік емес ұйымдарда мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты орналастыру	1 819 974,0
			039	Кохлеарлық импланттарға сөйлеу процессорларын ауыстыру және теңшеу жөніндегі көрсетілетін қызметтер	539 750,0
		325		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	49 159,0
			077	Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын қамтамасыз етуге және өмір сүру сапасын жақсарту	49 159,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	3 335 594,0
			001	Жергілікті деңгейде халықты жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету және әлеуметтік бағдарламалар саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	723 212,0
			019	Үкіметтік емес ұйымдарда мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты орналастыру	1 997 935,0
			026	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	16 858,0
			028	Күш көрсету немесе күш көрсету қауіпі салдарынан қиын жағдайларға тап болған тәуекелдер тобындағы адамдарға қызметтер	383 959,0
			062	Біліктілік жүйесін дамыту	2 528,0
			067	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	211 102,0
		511		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	1 856 000,0
			054	Жеке тұрғын үй қорынан жалға алынған тұрғынжай үшін азаматтардың жекелеген санаттарына төлемдер	856 000,0
			068	Әлеуметтік көмек ретінде тұрғын үй сертификаттарын беру	1 000 000,0
07				Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық	500 738 953,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	1 361 166,0
			050	Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды жобалау, дамыту және (немесе) жайластыру	1 361 166,0
		351		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жер қатынастары басқармасы	119 888 720,0
			010	Мемлекеттік қажеттіліктер үшін жер учаскелерін алып қою, оның ішінде сатып алу жолымен алып қою және осыған байланысты жылжымайтын мүлікті иеліктен айыру	119 888 720,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	106 237 221,0
			012	Коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйін жобалау және (немесе) салу, реконструкциялау	5 043 000,0
			017	Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды жобалау, дамыту және (немесе) жайластыру	5 879 803,0
			098	Коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйлерін сатып алу	95 314 418,0
		511		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	10 742 141,0
			001	Жергілікті деңгейде коммуналдық инфрақұрылымды дамыту мәселелері бойынша мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	4 667 572,0
			007	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	1 259 120,0
			008	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	4 815 449,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	442 419,0
			008	Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды жобалау, дамыту және (немесе) жайластыру	442 419,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	52 550 670,0
			042	Сумен жабдықтау және су бұру жүйелерін дамыту	52 249 447,0
			043	Қаланы абаттандыруды дамыту	301 223,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	70 874 969,0
			001	Жергілікті деңгейде энергетика және сумен жабдықтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	327 537,0
			007	Сумен жабдықтау және су бұру жүйесін дамыту	69 925 049,0
			028	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық меншігіндегі жылу жүйелерін пайдалануды ұйымдастыру	497 384,0
			067	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	124 999,0
		513		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экология және қоршаған орта басқармасы	7 707 962,0
			017	Қаланы абаттандыруды дамыту	7 707 962,0
		520		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық кеңістіктерді дамыту басқармасы	9 457 640,0
			001	Жергілікті деңгейде қаланың қоғамдық аумақтарын дамыту және абаттандыру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	189 824,0
			002	Қаланың қоғамдық кеңістігінің элементтері болып табылатын құрылыстардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету	9 267 816,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	101 237 981,0
			008	Елдімекендердегі көшелерді жарықтандыру	14 144 306,0
			009	Елдімекендердің санитариясын қамтамасыз ету	28 911 763,0
			010	Жерлеу орындарын ұстау және туыстары жоқ адамдарды жерлеу	948 366,0
			011	Елдімекендерді абаттандыру мен көгалдандыру	57 233 546,0
		511		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	124 462,0
			041	Профилактикалық дезинсекция мен дератизация жүргізу (инфекциялық және паразиттік аурулардың табиғи ошақтарының аумағындағы, сондай-ақ инфекциялық және паразиттік аурулардың ошақтарындағы дезинсекция мен дератизацияны қоспағанда)	124 462,0
		520		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық кеңістіктерді дамыту басқармасы	20 113 602,0
			003	Қаланың қоғамдық аумақтарын дамыту және абаттандыру	20 113 602,0
08				Мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістік	80 347 075,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	9 819 910,0
			006	Жергілікті деңгейде мәдени-демалыс жұмыстарын қолдау	2 000 000,0
			044	Шығармашылық үйірмелерді жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыруды іске асыру	7 819 910,0
		361		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	14 227 893,0
			004	Мәдени-демалыс жұмысын қолдау	8 331 950,0

ҚҰРМЕТ

ЖАҢА ЖЫЛ ҚАРСАҢЫНДА

ЕРТЕГІДЕЙ ҒАЖАП КӨРІНІС

Алматыда 80 шыршаның шамы жағылды

Суретті түсірген Қайрат ҚОНЫСБАЕВ.

(Басы 1-бетте)

Алматылықтар мен қала қонақтарына жаңажылдық көңіл күйді Назым Әбілдина, Мәди Рымбаев, Динара және Балжан Бидаш сыйлады. Әсіресе, жастар «ALPHA» тобы, Dakelot, «ASTRA» тобы, Малика YES және Adil өнерін асыға күтті.

«Мен Жаңа жылды қатты жақсы көремін. Мұндай шаралар бақыт сыйлайды. Мұндай керемет мерекені ұйымдастырған әкімдікке алғысым шексіз. Жауған қар да ерекше атмосфера сыйлап, бәрі өте ертегідей болды», – деді Алматы тұрғыны.

Turag-дың «Жаңа жыл» әнімен

қаладағы алғашқы жаңажылдық концерт аяқталып, көрермендерге мерекелік алдындағы керемет көңіл күй сыйлады.

Ертегідегідей атмосфераны күймедегі Күлбике, Зімбір адам, бұғылар және басқа да кейіпкерлер бейнеленген көркем безендіру элементтері, жарқыраған фотоаймақтар мен жарық инсталляциялары толықтырды.

Айта кетейік, қаладағы барлық ауданда шырша жағу рәсімдері концерттер мен әртүрлі шаралармен бірге ұйымдастырылып, тұрғындар мен қонақтарға мерекелік көңіл күй сыйлады.

Мерекелік жәрмеңке: Дәл сол күні Абай алаңында басты жаңажыл-

дық жәрмеңке ашылды. Ол 2025 жылдың 5 қаңтарына дейін жұмыс істеп, тұрғындар мен қонақтарға кәдесыйлар, қолөнер шеберлерінің бұйымдары мен мерекелік әшекейлер ұсынады.

Абай алаңына келген қала тұрғындары мен қонақтарын Күлбике күймесі, Зімбір адам және басқа да ертегі кейіпкерлері қарсы алды. Ірі әрі жарқын фотозоналар, жарқыраған субұрқақтар және басқа да инсталляциялар халыққа ерекше мерекелік атмосфера сыйлағаны сөзсіз. Іс-шараға келген қонақтар естелік фотосурет жасап, жаңажылдық бейнежазбалар түсіріп жатты.

«АЛМАТЫЭЛЕКТРОТРАНС»

КӨРІКТІ КӨЛІКТЕР

Қала автобустары мерекелік тұрғыда безендірілді

Алматыда Жаңа жылға дайындық жалғасуда. Белгілі нысандар мен ғимараттарды безендіру, шағын сәулет формаларын орнату және шыршалар қоюдан бөлек, мегаполисте қоғамдық көліктер де безендірілді.

Қала көшелерінде мерекелік тақырыпта безендірілген 100 автобус пен 50 троллейбус жүре бастады.

«Алматыэлектротранс» ЖШС автопаркі қала тұрғындары мен жолаушылар үшін мерекелік көңіл күй

мен жайлылық сыйлауға тырысқанын атап өтті.

«Автобустар мен троллейбустарды безендіру – Алматыдағы Жаңажылдық атмосфераны жасауға қосқан үлесіміз», – деді кәсіпорын басшысы Александр Бейсембиев.

НЕ?

ҚАЙДА?

ҚАШАН?

«АЯЗ АТА МЕН ҚОЯНДАР»
ЖАҢАЖЫЛДЫҚ
БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН
ҚОЙЫЛЫМ

ӨТЕТІН ОРНЫ:

Алматы қ., Тотальный театр,
Шевченко к-сі, 114.

КҮНІ:

21, 22, 27, 28, 29, 30 желтоқсан
және 3–5 қаңтар.

УАҚЫТЫ: 10.00, 12.30, 15.00,
17.30.

ҰЗАҚТЫҒЫ: 1 сағат.

«КІШКЕНТАЙ
ХАНЗАДА МҮЗ
АЙДЫНЫНДА»

«Кішкентай ханзада мұз айдынында» қойылымы
Almaty Arena-да.

Алматы қаласы,

«Алматы Арена» мұз кешені.

КҮНІ: 2025 жылдың
7 қаңтары.

БАСТАЛУЫ: 12.00, 15.00.

«СИҚЫРЛЫ
АЙНА» және «ҚАР
ХАНШАЙЫМЫ»

ӨТЕТІН ОРНЫ:

Алматы қ., Пушкин к-сі, 63,
Алматы мемлекеттік
қуыршақ театры.

КҮНІ: 19.12.2024–

05.01.2025.

Уақыты: 10.00; 12.00;
14.00; 16.00.

ҰЗАҚТЫҒЫ: 90 минут.

ЖАРҚЫРАҒАН ЖАЗУЛАР

АЛМАТЫНЫҢ АРБАТЫ

Карнаби көшесінің стилінде безендірілді

Алматының Арбаты Жаңажылдық мерекеге орай Лондонның әйгілі Карнаби көшесінен шабыт алған жарқын арт-нысанға айналды. Тұрғындардың сүйікті жаяу жүргіншілер көшесі мыңдаған гирлянд шамы мен жарық қондырғылармен көмкеріліп, жайлы әрі сиқырлы атмосфераны қалыптастырды.

Құралай
ИМАНБЕКҚЫЗЫ

«Жаңа жылыңызбен!», «Бақытты бол!», «Жұлдызың жансын!» деген жарқыраған жазулар, тілектер ерекше назар аудартады. Бұл жүрекжарды лебіздер мұнда келген әрбір адамға арналғандай, мейірім мен көтеріңкі көңіл күй сыйлайды. Қаланың тұрғындары мен қонақтары ерекше безендіруді жоғары бағалады.

«Балалармен бірге біз де өте қуаныштымыз! Қаншама әдемі сурет түсіріп үлгердік. Өзім де бала сияқты осы әшекейлерге қуанамын. Шынымды айтсам, қала әрқайсымызды құшақ жая қарсы алуға дайындалып жатқандай көрінеді. Мұнда керемет әдемі әрі бәрі жарқырап тұр», – деді алматылық Алуа Жомарт.

Жібек жолы көшесінде де жарықтандырылған аққала мүсіндері, жарқыраған жұлдыздар және сәулелі бұғылар орнатылған. Олар балалар мен ересектердің жүздеріне қуаныш пен күлкі сыйлайды. Мерекелік безендіруді сәндік аюлар мен басқа да элементтер толықтырып, Арбаттағы серуенді ерекше жайлы етеді. Ең әсерлі қондырғының бірі – «2025» сандары бар алып жарқыраған шар.

Арбаттың орталық шыршасы түрлі-түсті шарлармен, жарқыраған шамдармен және жұлдыздармен безендірілген. Оның етегінде орналасқан алып сыйлық қораптары кеңістікке ертегідей ерекше атмосфера береді.

КОНЦЕРТ

Түрксіб ауданында Жаңа жыл мерекесіне арналған шыршаның шамы жағылды. Аудан тұрғындары мен қонақтары бұл ерекше сәтті тамашалау үшін өз отбасыларымен бірге жиналды.

Ернұр
РЫСБАЙ

Мерекелік іс-шараға қатысушыларға концерттік бағдарлама ұсынылды. Іс-шара барысында жергілікті өнерпаздар ән айтып, би билеп, көрермендерді көтеріңкі көңіл күйге бөледі. Кішкентай қонақтар үшін ерекше тосын сыйлар да дайындалған болатын. Аяз ата мен Ақшақардың келуі балалардың қуанышын еселей түсті.

– Бүгін Түрксіб ауданының шыршасын жағу сәтіндеміз. Бұл іс-шараға барша тұрғындарды ескертіп, алдын ала шақырған болатынбыз. Одан бөлек, шырша маңында тегін мұз айдыны орнатылған. Іс-шараға шамамен, 300-ге жуық тұрғын қатысып отыр. Бұл ауданымыздағы орталық шырша, одан бөлек он локацияда шырша қойылған, – деді Түрксіб ауданы әкімінің орынбасары Ермек Амиров.

Түрксіб ауданының әкімдігі бұл іс-шараны ұйымдастыру арқылы

тұрғындарға мерекелік көңіл күй сыйлауды және Жаңа жылды барлығына есте қаларлықтай етіп өткізуді көздеген. Қала тұрғындары мен қонақтар осы кештің жылулық пен қуанышқа толы болғанын айтып, алғыстарын білдірді.

Шыршаның шамдары жағылғаннан кейін көпшілік фотоға түсіп, жақындарына Жаңа жылға деген игі тілектерін жеткізді. Түрксіб ауданындағы осындай мерекелік іс-шаралар алдағы уақытта да жалғасын таппак.

ЖАСЫЛ ШЫРША
ЖАЙНАДЫ

НЕ?

Әлемдік балет
жұлдыздары –
«Щелкунчик»
МАОБТ-да

Алматы қ., Қабанбай батыр к-сі, 110, МАОБТ гастрольдік сахнасы.
ПРЕМЬЕРА КҮНІ:
2024 жылдың 28 желтоқсаны.
БАСТАЛУЫ:
16.30, 19.30.
ҰЗАҚТЫҒЫ: 2 сағат.

ҚАЙДА?

MADDALENA
концерті Алматы
қаласында

ӨТЕТІН ОРНЫ:
Алматы қ., Қарасай батыр к-сі, 140, 3-қабат, Aubakirova Art Space.
КҮНІ:
2025 жылғы 5 қаңтар.
БАСТАЛУЫ: 16.00.
ӨРТИСТЕР MaddaLena.

ҚАШАН?

Sham Auen.
Жаңажылдық
бағдарлама

ӨТЕТІН ОРНЫ: Алматы қ., Aubakirova Art Space, Қарасай батыр к-сі, 140.
Күні: 29 желтоқсан, 2024 жыл.
БАСТАЛУЫ: 19.00.
ҰЗАҚТЫҒЫ: 1 сағат, 15 минут.

Әзірлеген
Құралай ЖҰМАДІЛОВА.

БІРТҰТАС ТӘРБИЕ

«ӘНШУАҒЫМ» – МЕРЕКЕМ
балалар байқауы басталды

Еліміздің балалары үшін Оқу-ағарту министрлігі айрықша тарту жасап, алғаш рет Халықаралық балаларды қорғау күнінде таза қазақ тіліндегі балалар әндерінің фестивалі басталған еді. Тұңғыш рет ана тілінде өтіп отырған мұндай фестиваль біздің елімізде жоққа тән. Сондықтан аталмыш фестиваль ең алдымен балалар мен жасөспірімдерге рухани-адамгершілік және азаматтық тәрбие беруде тиімді құрал іспетті.

Рая
ЕСКЕНДІР

«Әншуақ» фестивалі балалардың таланттарын ашуға мүмкіндік беріп қана қоймай, олардың бойына патриоттық сезімді қатар дарытады. Байқаудың ерекшелігі сол – мұнда балалар еліміздің тарихи-мәдени құндылықтарын да қоса насихаттайды. Сондықтан осынау іс-шараның «Біртұтас тәрбие» бағдарламасы аясында өскелең ұрпақты тәрбиелеу құралы ретінде маңызды рөл атқара бастағанын да айта кетуіміз орынды. Жалпы, біз өскелең ұрпақтың бойына тарихи, рухани, мәдени құндылықтар негізінде адами қасиеттерді сіңіру туралы көп айтамыз. Иә, бұл өте орынды. Оқу-ағарту министрлігі қолға алып отырған «Біртұтас тәрбие» бағдарламасының басты міндеті де осы. Аталмыш фестиваль жас патриоттарды тәрбиелеуге көмектесетін ән мерекесі. Сондай-ақ, балаларды көпшілік алдында еркін сөйлеуге де үйретеді.

Сонымен, дәл қазір елімізде «Әншуақ-2024» балалар әндерінің екінші республикалық челленджі басталып, оған 6–18 жас аралығындағы балалар мен жасөспірімдер қатысып жатыр. Мұндағы басты мақсат – балалар қазақ тіліндегі әнді жанды дауыста орындап, бейнежазбасын #Әншуақ-2024 хэштегімен TikTok-та жариялауы тиіс. Қазірдің өзінде балалардың бейнероликетері 200 мыңнан астам қаралым жинап отыр. Мәселен, «Әншуақ» балалар әндерінің челленджі алғаш рет 2024 жылдың 1 ақпаны мен 1 маусымы аралығында өтіп, жеті ай ішінде 12 мыңнан астам жарияланым және 12 миллионнан астам қаралым жинаған болатын. Еліміздің әр өңірінде «Open Air» форматында ең танымал балалар әндері шырқалған еді.

«Жаңа оқу жылы басталғалы бері осы идеямен шабыттанған 5 мыңға жуық мектеп оқушысы челленджге қосылды. Олар бейнежазбаларын «Әншуақ-2024» хэштегімен TikTok-та жариялап, өздері орындаған балалар әндерін «Қазақ радиосына» жолдап жатыр. Ағымдағы жылдың қыркүйек айынан бастап «Қазақ радиосында» «Әншуақ радио-фестивалі» айдары ашылып отыр. Бұл дегеніміз, бүкіл Қазақстанның түкпір-түкпіріндегі балалардың басын біріктіретін үлкен шығармашылық толқын. Қатысушылар тек ән орындап қана қоймай, сол әндердің өз өмірінде алар маңызы туралы ойларымен де бөліседі», – дейді «Республикалық қосымша білім беру оқу-әдістемелік орталығының» директоры Раиса Шер.

(Жалғасы. Басы 6-7-беттерде).

			005	Тарихи-мәдени мұраны сақтауды және оған қолжетімділікті қамтамасыз ету	1 247 883,0
			006	Мемлекет қайраткерлерін мәңгі есте сақтау	2 000,0
			007	Театр және музыка өнерін қолдау	3 272 924,0
			008	Зоопарктер мен дендропарктердің жұмыс істеуін қамтамасыз ету	1 373 136,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	1 320 764,0
			014	Мәдениет объектілерін дамыту	1 320 764,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	7 290 900,0
			046	Спорт секцияларын жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыруды іске асыру	7 290 900,0
		323		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	14 257 630,0
			001	Жергілікті деңгейде спорт саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	228 488,0
			002	Жергілікті деңгейде спорттық жарыстар өткізу	2 243 034,0
			003	Республикалық және халықаралық спорттық жарыстарға әртүрлі спорт түрлері бойынша құрама командалары мүшелерінің дайындығы және қатысуы	11 786 108,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	1 587 548,0
			015	Спорт объектілерін дамыту	1 587 548,0
		121		Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	56 000,0
			009	Мемлекеттік тілді және Қазақстан халқының басқа да тілдерін дамыту	56 000,0
		313		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың цифрландыру басқармасы	11 921 877,0
			001	Жергілікті деңгейде цифрландыру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	11 916 410,0
			009	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	5 467,0
		325		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	5 114 900,0
			005	Мемлекеттік ақпараттық саясат жүргізу жөніндегі қызметтер	5 114 900,0
		361		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	4 053 821,0
			009	Қалалық кітапханалардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету	2 804 231,0
			010	Архив қорының сақталуын қамтамасыз ету	1 249 590,0
		380		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың туризм басқармасы	5 187 187,0
			001	Жергілікті деңгейде туризм саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	210 764,0
			002	Туристік қызметті реттеу	4 967 008,0
			004	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	9 415,0
		302		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жастар саясаты басқармасы	2 810 685,0
			001	Жергілікті деңгейде мемлекеттік жастар саясатын іске асыру жөніндегі қызметтер	384 697,0
			003	Жастар саясаты саласында іс-шараларды іске асыру	2 425 988,0
		325		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	1 217 635,0
			001	Қоғамдық даму саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	1 191 200,0
			007	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	26 435,0
		361		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	1 480 325,0
			001	Жергілікті деңгейде мәдениет саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	242 401,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	1 237 924,0
09				Отын-энергетика кешені және жер қойнауын пайдалану	18 435 837,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	18 435 837,0
			012	Жылу-энергетикалық жүйені дамыту	18 435 837,0
10				Ауыл, су, орман, балық шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, қоршаған ортаны және жануарлар дүниесін қорғау, жер қатынастары	33 065 609,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	1 411 062,0
			011	Мал көмінділерінің (биотермиялық шұңқырлардың) жұмыс істеуін қамтамасыз ету	29 177,0
			014	Эпизоотияға қарсы іс-шаралар жүргізу	651 797,0
			016	Ауыл шаруашылығы жануарларын сәйкестендіру жөніндегі іс-шараларды өткізу	82 098,0
			021	Ауыл шаруашылық дақылдарының зиянды организмдеріне қарсы күрес жөніндегі іс-шаралар	19 600,0
			022	Қаңғыбас иттер мен мысықтарды аулауды және жоюды ұйымдастыру	628 120,0
			034	Жеке және заңды тұлғаларға жеміс дақылдарының бактериялық күйігін жұқтырған жойылған жеміс-жидек дақылдарын отырғызу мен өсіру шығындарын өтеу	270,0
		513		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экология және қоршаған орта басқармасы	944 734,0
			009	Коммуналдық меншіктегі су шаруашылығы құрылыстарының жұмыс істеуін қамтамасыз ету	944 734,0
		513		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экология және қоршаған орта басқармасы	30 217 725,0
			001	Жергілікті деңгейде экология және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	263 299,0
			004	Қоршаған ортаны сауықтыру бойынша іс-шаралар	15 171 066,0
			005	Экожүйе объектілерін дамыту	13 497 898,0
			006	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды күтіп-ұстау және қорғау	921 862,0
			011	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	2 000,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	361 600,0
		351		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жер қатынастары басқармасы	492 088,0
			001	Республикалық маңызы бар қала, астана аумағында жер қатынастарын реттеу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	387 816,0
			008	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	20 972,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	83 300,0
11				Өнеркәсіп, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі	6 547 712,0
		319		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық жоспарлау және урбанистика басқармасы	4 832 809,0
			001	Жергілікті деңгейде сәулет және құрылысы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	683 402,0
			002	Елдімекендердегі құрылыстардың бас жоспарын әзірлеу	4 141 275,0
			005	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	8 132,0
		324		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қала құрылысын бақылау басқармасы	479 350,0
			001	Жергілікті мемлекеттік қала құрылысы және жерді бақылау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	456 812,0
			003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	22 538,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	1 235 553,0
			001	Жергілікті деңгейде құрылыс саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 235 145,0
			003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	408,0
12				Көлік және коммуникация	309 090 004,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	6 894 498,0
			045	Елдімекендер көшелеріндегі автомобиль жолдарын ағымдағы жөндеу	6 894 498,0
		317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	87 886 781,0
			007	Көлік инфрақұрылымын дамыту	41 784 806,0
			016	Автомобиль жолдарының жұмыс істеуін қамтамасыз ету	46 101 975,0
		317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	214 308 725,0
			001	Жергілікті деңгейде жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары саласында мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	473 884,0
			008	Метрополитендегі жолаушылар тасымалын субсидиялау	11 760 313,0
			009	Әлеуметтік маңызы бар ішкі қатынастар бойынша жолаушылар тасымалдарын субсидиялау	85 071 835,0
			011	Жол жүрісін реттеудің техникалық құралдарын салу және реконструкциялау	73 333,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	116 929 360,0
13				Басқалар	100 740 974,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	34 071 258,0
			005	Кәсіпкерлік субъектілерін қолдау	1 720 758,0
			017	Кәсіпкерлік субъектілерінің кредиттері бойынша пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау	30 000 000,0
			018	Кәсіпкерлік субъектілерінің кредиттерін ішінара кепілдендіру	1 600 000,0
			060	Креативті индустриялар саласында жеке кәсіпкерлікті дамыту, креативті кеністіктерді инфрақұрылымын құру үшін қаржыландыру және жағдайлар жасау	550 500,0

			082	Бизнес-идеяларды іске асыру үшін кәсіпкерлік субъектілеріне мемлекеттік гранттар беру	200 000,0
		313		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың цифрландыру басқармасы	4 346 774,0
			096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	4 346 774,0
		317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобилділік басқармасы	567 484,0
			096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	567 484,0
		323		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	252 976,0
			096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	252 976,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	2 859 301,0
			001	Жергілікті деңгейде кәсіпкерлік, өнеркәсіп, инвестициялар және ауыл шаруашылық, ветеринария саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 468 537,0
			003	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	24 325,0
			004	Индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау шеңберінде іс-шараларды іске асыру	1 034 139,0
			032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	332 300,0
		356		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	43 380 000,0
			013	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының резерві	40 000 000,0
			022	Жергілікті бюджеттік инвестициялық жобалардың техникалық-экономикалық негіздемелерін және мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалардың, оның ішінде концессиялық жобалардың конкурстық құжаттамаларын әзірлеу немесе түзету, сондай-ақ қажетті сараптамаларын жүргізу, мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобаларды, оның ішінде концессиялық жобаларды консультациялық сүйемелдеу	3 380 000,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	14 952 950,0
			031	Әкімшілік ғимараттар кешенін салу	14 712 619,0
			048	Қалалардың шетіндегі әлеуметтік және инженерлік инфрақұрылымды дамыту	240 331,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	310 231,0
			018	«Инновациялық технологиялар паркі» арнайы экономикалық аймағының инфрақұрылымын дамыту	310 231,0
14				Борышқа қызмет көрсету	5 302 367,0
		356		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	5 302 367,0
			005	Жергілікті атқарушы органдардың борышына қызмет көрсету	5 299 468,0
			018	Жергілікті атқарушы органдардың республикалық бюджеттен қарыздар бойынша сыйақылар мен өзге де төлемдерді төлеу бойынша борышына қызмет көрсету	2 899,0
15				Трансферттер	251 954 796,0
		356		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	251 954 796,0
			007	Бюджеттік алып қоюлар	251 515 914,0
			024	Заңнаманы өзгертуге байланысты жоғары тұрған бюджеттің шығындарын өтеуге төменгі тұрған бюджеттен ағымдағы нысаналы трансферттер	438 882,0
				III. Таза бюджеттік кредит беру	39 233 350,0
				Бюджеттік кредиттері	47 000 000,0
07				Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық	26 000 000,0
		511		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	26 000 000,0
			012	Алдын ала және аралық тұрғын үй қарыздарын беру үшін «Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі акционерлік қоғамына бюджеттік кредит беру	26 000 000,0
13				Басқалар	21 000 000,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	21 000 000,0
			007	«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-ға кредит беру	21 000 000,0
05				Бюджеттік кредиттерді өтеу	7 766 650,0
		1		Мемлекеттік бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	7 766 650,0
			06	Мамандандырылған ұйымдарға жергілікті бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	7 766 650,0
				IV. Қаржы активтерімен жасалатын операциялар бойынша сальдо	46 945 608,0
				Қаржы активтерін сатып алу	47 137 108,0
12				Көлік және коммуникация	28 600 000,0
		317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	28 600 000,0
			019	Метрополитен салуға заңды тұлғалардың жарғылық капиталын ұлғайту	28 600 000,0
13				Басқалар	18 537 108,0
		317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	946 462,0
			065	Заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	946 462,0
		326		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	1 698 796,0
			065	Заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	1 698 796,0
		512		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	15 891 850,0
			065	Заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	15 891 850,0
06				Мемлекеттің қаржы активтерін саудан түсетін түсімдер	191 500,0
		1		Қаржы активтерін ел ішінде саудан түсетін түсімдер	191 500,0
			05	Мүліктік кешен түріндегі коммуналдық мемлекеттік мекемелер мен мемлекеттік кәсіпорындарды және коммуналдық мемлекеттік кәсіпорындардың жедел басқаруындағы немесе шаруашылық жүргізуіндегі өзге мемлекеттік мүлікті саудан түсетін түсімдер	191 500,0
				V. Бюджеттік дефицит	-177 201 061,0
				VI. Бюджет дефицитін қаржыландыру	177 201 061,0

Алматы қаласы мәслихатының
2024 жылғы 6 желтоқсандағы
№183 шешіміне 2-қосымша

Алматы қаласының 2026 жылға арналған бюджеті

Санаты	Сыныбы			Атауы	Сомасы, мың теңге
			Ішкі сыныбы		
			Специфика		
1			2		8
				I. Кірістер	2 206 908 695,0
1				Салықтық түсімдер	2 131 288 343,0
	01			Табыс салығы	1 546 146 234,0
		1		Корпоративтік табыс салығы	723 681 488,0
		2		Жеке табыс салығы	822 464 746,0
	03			Әлеуметтік салық	414 194 221,0
		1		Әлеуметтік салық	414 194 221,0
	04			Меншікке салынатын салықтар	71 670 368,0
		1		Мүлікке салынатын салықтар	42 748 335,0
		3		Жер салығы	4 157 362,0
		4		Көлік құралдарына салынатын салық	24 764 671,0
	05			Тауарларға, жұмыстарға және көрсетілетін қызметтерге салынатын ішкі салықтар	65 781 592,0
		2		Ақциздер	25 512 893,0
		3		Табиғи және басқа да ресурстарды пайдаланғаны үшін түсетін түсімдер	8 407 973,0
		4		Кәсіпкерлік және кәсіби қызметті жүргізгені үшін алынатын алымдар	31 860 726,0
			08	Заңдық маңызы бар әрекеттерді жасағаны және (немесе) оған уәкілеттігі бар мемлекеттік органдар немесе лауазымды адамдар құжаттар бергені үшін алынатын міндетті төлемдер	33 495 928,0
		1		Мемлекеттік баж	33 495 928,0
2				Салықтық емес түсімдер	5 943 922,0
	01			Мемлекеттік меншіктен түсетін кірістер	3 642 987,0
		1		Мемлекеттік кәсіпорындардың таза кірісі бөлігінің түсімдері	410 009,0
		3		Мемлекет меншігіндегі акциялардың мемлекеттік пакеттеріне дивиденттер	378 295,0
		4		Мемлекет меншігіндегі заңды тұлғалардағы қатысу үлесіне кірістер	468 492,0
		5		Мемлекет меншігіндегі мүлікті жалға беруден түсетін кірістер	2 361 456,0

		7		Мемлекеттік бюджеттен берілген кредиттер бойынша сыйақылар	24 735,0
	06			Басқа да салықтық емес түсімдер	2 300 935,0
		1		Басқа да салықтық емес түсімдер	2 300 935,0
3				Негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер	22 860 667,0
	01			Мемлекеттік мекемелерге бекітілген мемлекеттік мүлікті сату	18 946 129,0
		1		Мемлекеттік мекемелерге бекітілген мемлекеттік мүлікті сату	18 946 129,0
	03			Жерді және материалдық емес активтерді сату	3 914 538,0
		1		Жерді сату	3 773 656,0
		2		Материалдық емес активтерді сату	140 882,0
4				Трансферттердің түсімдері	46 815 763,0
	02			Мемлекеттік басқарудың жоғары тұрған органдарынан түсетін трансферттер	46 815 763,0
		1		Республикалық бюджеттен түсетін трансферттер	46 815 763,0

Функционалдық топ	Функционалдық кіші топ			Сомасы, мың теңге
		Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі		
		Бағдарлама	Атауы	
			II. Шығындар	2 138 465 915,0
01			Жалпы сипаттағы мемлекеттік қызметтер	24 140 991,0
	111		Республикалық маңызы бар қала, астана мәслихатының аппараты	392 485,0
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана мәслихатының қызметін қамтамасыз ету	392 485,0
	121		Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	3 411 729,0
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің қызметін қамтамасыз ету	3 411 729,0
	123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	4 564 229,0
		001	Қаладағы аудан әкімінің қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	4 564 229,0
	325		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	291 335,0
		013	Республикалық маңызы бар қала, астана Қазақстан халқы Ассамблеясының қызметін қамтамасыз ету	291 335,0
	379		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың тексеру комиссиясы	895 921,0
		001	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың тексеру комиссиясының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	895 921,0
	318		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік активтер басқармасы	9 618 578,0
		001	Жергілікті деңгейде коммуналдық мүлікті және мемлекеттік сатып алу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	665 076,0
		010	Жекешелендіру, коммуналдық меншікті басқару, жекешелендіруден кейінгі қызмет және осыған байланысты дауларды реттеу	2 582 552,0
		011	Коммуналдық меншікке түскен мүлікті есепке алу, сақтау, бағалау және сату	90 950,0
		028	Коммуналдық меншікке мүлікті сатып алу	6 280 000,0
	356		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	549 042,0
		001	Жергілікті бюджетті жоспарлау, атқару және коммуналдық меншікті басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	454 882,0
		003	Салық салу мақсатында мүлікті бағалауды жүргізу	94 160,0
	510		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экономика басқармасы	2 483 808,0
		001	Жергілікті деңгейде экономикалық саясат саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	2 281 330,0
		061	Бюджеттік инвестициялар және мемлекеттік-жекешелі әріптестік, оның ішінде концессия мәселелері жөніндегі құжаттаманы сараптау және бағалау	202 478,0
	369		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың дін істері басқармасы	1 933 864,0
		001	Жергілікті деңгейде дін қызметі саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 440 771,0
		005	Өңірде діни ахуалды зерделеу және талдау	493 093,0
02			Қорғаныс	8 802 408,0
	519		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың сейсмикалық қауіпсіздік және жұмылдыру дайындығы басқармасы	966 528,0
		003	Жалпыға бірдей әскери міндетті атқару шеңберіндегі іс-шаралар	208 791,0
		004	Аумақтық қорғанысты даярлау және республикалық маңызы бар қаланың, астананың аумақтық қорғаныс	757 737,0
	373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	1 000 000,0
		030	Жұмылдыру дайындығы және төтенше жағдайлар объектілерін дамыту	1 000 000,0
	387		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, азаматтық қорғаныс саласындағы органдардың аумақтық органы	179 914,0
		004	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың азаматтық қорғаныс іс-шаралары	179 914,0
	519		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың сейсмикалық қауіпсіздік және жұмылдыру дайындығы басқармасы	6 655 966,0
		001	Жергілікті деңгейде сейсмикалық қауіпсіздік және жұмылдыру дайындығы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	843 492,0
		006	Республикалық маңызы бар қалалар, астана ауқымындағы төтенше жағдайлардың алдын-алу және оларды жою	5 812 474,0
03			Қоғамдық тәртіп, қауіпсіздік, құқықтық, сот, қылмыстық-атқару қызметі	46 467 504,0
	352		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын атқарушы ішкі істер органы	37 862 832,0
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана аумағында қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер қамтамасыз ету	37 596 392,0
		003	Қоғамдық тәртіпті қорғауға қатысатын азаматтарды көтермелеу	18 000,0
		007	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	248 440,0
	317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	8 604 672,0
		004	Елдімекендерде жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету	8 604 672,0
04			Білім беру	523 591 540,0
	123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	85 591 467,0
		029	Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту, оның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту ұйымдарының қызметін қамтамасыз ету	85 591 467,0
	373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	4 990 000,0
		037	Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту объектілерін салу және реконструкциялау	4 990 000,0
	323		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	10 758 968,0
		006	Балалар мен жасөспірімдерге спорт бойынша қосымша білім беру	9 236 564,0
		007	Мамандандырылған білім беру ұйымдарында спорттағы дарынды балаларға жалпы білім беру	1 522 404,0
	360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	290 872 267,0
		003	Жалпы білім беру	81 902 216,0
		004	Арнаулы білім беру бағдарламалары бойынша жалпы білім беру	8 823 085,0
		005	Мамандандырылған білім беру ұйымдарында дарынды балаларға жалпы білім беру	2 669 944,0
		008	Балаларға қосымша білім беру	9 885 651,0
		019	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру мекемелеріне жұмыстағы жоғары көрсеткіштері үшін гранттар беру	72 760,0
		040	Мемлекеттік орта білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыруды іске асыруға	187 518 611,0
	373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	49 192 322,0
		027	Алматы қаласында орта білім беру объектілерін сейсмикалық күшейту	3 672 922,0
		028	Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	33 519 400,0
		069	Қосымша білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	12 000 000,0
	339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	3 703 591,0
		043	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	3 703 591,0
	360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	59 884 493,0
		024	Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	59 884 493,0
	373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	3 058 000,0
		046	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	3 058 000,0
	121		Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	10 965,0
		019	Сайлау процесіне қатысушыларды оқыту	10 965,0
	339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	1 177 000,0

			003	Кадрлардың біліктілігін арттыру және оларды қайта даярлау	1 177 000,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	1 039 012,0
			057	Жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар мамандар даярлау және білім алушыларға әлеуметтік қолдау көрсету	1 039 012,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	13 313 455,0
			001	Жергілікті деңгейде білім беру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	698 039,0
			006	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру ұйымдарында білім беру жүйесін ақпараттандыру	1 876 048,0
			007	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру мекемелер үшін оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерді сатып алу және жеткізу	3 842 509,0
			009	Республикалық маңызы бар қала, астана ауқымындағы мектеп олимпиадаларын және мектептен тыс іс-шараларды өткізу	1 763 766,0
			013	Балалар мен жасөспірімдердің психикалық денсаулығын зерттеу және халыққа психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялық көмек көрсету	3 352 076,0
			014	Дамуында проблемалары бар балалар мен жасөспірімдердің оңалту және әлеуметтік бейімдеу	355 394,0
			021	Жетім баланы (жетім балаларды) және ата-аналарының қамқорынсыз қалған баланы (балаларды) күтіп-ұстауға асыраушыларына ай сайынғы ақшалай қаражат төлемдері	464 480,0
			027	Жетім баланы (жетім балаларды) және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған баланы (балаларды) асырап алғаны үшін Қазақстан азаматтарына біржолғы ақша қаражатын төлеуге арналған төлемдер	3 787,0
			067	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	822 384,0
			069	Балалар құқығын қорғау саласында іс шаралар өткізу	134 972,0
05				Денсаулық сақтау	175 449 681,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	13 747 870,0
			006	Ана мен баланы қорғау жөніндегі көрсетілетін қызметтер	318 113,0
			007	Салауатты өмір салтын насихаттау	74 668,0
			017	Қаржы лизингі шарттарында сатып алынған санитариялық көлік және сервистік қызмет көрсетуді талап ететін медициналық бұйымдар бойынша лизинг төлемдерін өтеу	1 415 887,0
			041	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті өкілдік органдарының шешімі бойынша тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемімен қосымша қамтамасыз ету	11 939 202,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	123 758 040,0
			038	Денсаулық сақтау объектілерін салу және реконструкциялау	123 758 040,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	5 298 057,0
			027	Халыққа иммундық профилактика жүргізу үшін вакциналарды және басқа медициналық иммундық биологиялық препараттарды орталықтандырылған сатып алу және сақтау	5 298 057,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	898 423,0
			039	Денсаулық сақтау субъектілерінің медициналық көмегін қамтитын қосымша медициналық көмектің көлемін көрсету, Call-орталықтардың қызметтер көрсетуі және өзге де шығыстар	898 423,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	58 068,0
			029	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың арнайы медициналық жабдықтау базалары	58 068,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	31 689 223,0
			001	Жергілікті деңгейде денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	476 807,0
			008	Қазақстан Республикасында ЖИТС профилактикасы және оған қарсы күрес жөніндегі іс-шараларды іске асыру	100 372,0
			016	Азаматтарды елді мекеннен тыс жерлерде емделу үшін тегін және жеңілдетілген жол жүрумен қамтамасыз ету	7 782,0
			018	Денсаулық сақтау саласындағы ақпараттық талдамалық қызметтер	240 354,0
			033	Медициналық денсаулық сақтау ұйымдарының күрделі шығыстары	30 863 908,0
06				Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру	80 481 110,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	3 350 315,0
			056	Мемлекеттік атауды әлеуметтік көмек	3 350 315,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	11 729 645,0
			014	Жалпы үлгідегі медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	2 806 356,0
			020	Психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында психоневрологиялық аурулармен ауыратын мүгедектігі бар адамдар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	4 517 445,0
			021	Оңалту орталықтарында қарттарға, мүгедектігі бар адамдарға, оның ішінде мүгедектігі бар балаларға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	1 372 983,0
			022	Балалар психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерінде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында психоневрологиялық патологиялары бар мүгедектігі бар балалар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	2 392 554,0
			029	Мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құруға жұмыс берушінің шығындарын субсидиялау	4 166,0
			064	Еңбек мобильділігі орталықтары мен мансап орталықтарының жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі азаматтарды әлеуметтік қолдау бойынша қызметін қамтамасыз ету	636 141,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	1 775 614,0
			016	Жетім балаларды, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды әлеуметтік қамсыздандыру	1 307 303,0
			037	Әлеуметтік сауықтандыру	468 311,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	26 028 203,0
			003	Мұқтаж азаматтарға үйінде әлеуметтік көмек көрсету	2 194 063,0
			030	Тұрғын үй көмегін көрсету	31 408,0
			031	Жергілікті өкілетті органдардың шешімі бойынша мұқтаж азаматтардың жекелеген санаттарына әлеуметтік көмек	6 427 720,0
				Оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес мұқтаж мүгедектігі бар адамдарды міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз ету, қозғалуға қиындығы бар бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға жеке көмекшінің және есту бойынша мүгедектігі бар адамдарға қолмен көрсететін тіл маманының қызметтерін ұсыну	11 264 892,0
			035	Мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік қолдау	6 110 120,0
		317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	8 111 364,0
			017	Жергілікті өкілдік органдардың шешімі бойынша қалалық қоғамдық көлікте (таксиден басқа) жеңілдікпен, тегін жол жүру түрінде азаматтардың жекелеген санаттарын әлеуметтік қолдау	8 111 364,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	21 674 572,0
			003	Жұмыспен қамту бағдарламасы	19 173 891,0
			009	Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қолдау	1 648 964,0
			016	Белгілі бір тұрғылықты жері жоқ адамдарды әлеуметтік бейімдеу	851 717,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	2 556 387,0
			036	Жәрдемақыларды және басқа да әлеуметтік төлемдерді есептеу, төлеу мен жеткізу бойынша қызметтерге ақы төлеу	31 482,0
			037	Үкіметтік емес ұйымдарда мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты орналастыру	1 947 372,0
			039	Кохлеарлық импланттарға сөйлеу процессорларын ауыстыру және теңшеу жөніндегі көрсетілетін қызметтер	577 533,0
		325		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	52 600,0
			077	Қазақстан Республикасында мүгедектігі бар адамдардың құқықтарын қамтамасыз етуге және өмір сүру сапасын жақсарту	52 600,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	3 286 490,0
			001	Жергілікті деңгейде халықты жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету және әлеуметтік бағдарламалар саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	743 165,0
			019	Үкіметтік емес ұйымдарда мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты орналастыру	2 137 791,0
			028	Күш көрсету немесе күш көрсету қауіпі салдырынан қиын жағдайларға тап болған тәуекелдер тобындағы адамдарға қызметтер	402 829,0
			062	Біліктілік жүйесін дамыту	2 705,0

		511	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	1 915 920,0
		054	Жеке тұрғын үй қорынан жалға алынған тұрғынжай үшін азаматтардың жекелеген санаттарына төлемдер	915 920,0
		068	Әлеуметтік көмек ретінде тұрғын үй сертификаттарын беру	1 000 000,0
07			Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық	463 276 674,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	1 456 448,0
		050	Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды жобалау, дамыту және (немесе) жайластыру	1 456 448,0
		351	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жер қатынастары басқармасы	73 388 720,0
		010	Мемлекеттік қажеттіліктер үшін жер учаскелерін алып қою, оның ішінде сатып алу жолымен алып қою және осыған байланысты жылжымайтын мүлкті иеліктен айыру	73 388 720,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	183 177 330,0
		012	Коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйін жобалау және (немесе) салу, реконструкциялау	12 500 000,0
		098	Коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйлерін сатып алу	170 677 330,0
		511	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	5 069 178,0
		001	Жергілікті деңгейде коммуналдық инфрақұрылымды дамыту мәселелері бойынша мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	4 982 178,0
		008	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	87 000,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	56 229 218,0
		042	Сумен жабдықтау және су бұру жүйелерін дамыту	55 906 909,0
		043	Қаланы абаттандыруды дамыту	322 309,0
		512	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	521 373,0
		001	Жергілікті деңгейде энергетика және сумен жабдықтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	338 443,0
		007	Сумен жабдықтау және су бұру жүйесін дамыту	182 930,0
		520	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық кеңістіктерді дамыту басқармасы	2 229 306,0
		001	Жергілікті деңгейде қаланың қоғамдық аумақтарын дамыту және абаттандыру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	194 499,0
		002	Қаланың қоғамдық кеңістігінің элементтері болып табылатын құрылыстардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету	2 034 807,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	139 180 639,0
		008	Елдімекендердегі көшелерді жарықтандыру	15 134 407,0
		009	Елдімекендердің санитариясын қамтамасыз ету	30 935 586,0
		010	Жерлеу орындарын ұстау және туыстары жоқ адамдарды жерлеу	1 014 752,0
		011	Елді мекендерді абаттандыру мен көгалдандыру	92 095 894,0
		511	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	124 462,0
		041	Профилактикалық дезинсекция мен дератизация жүргізу (инфекциялық және паразиттік аурулардың табиғи ошақтарының аумағындағы, сондай-ақ инфекциялық және паразиттік аурулардың ошақтарындағы дезинсекция мен дератизацияны қоспағанда)	124 462,0
		520	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық кеңістіктерді дамыту басқармасы	1 900 000,0
		003	Қаланың қоғамдық аумақтарын дамыту және абаттандыру	1 900 000,0
08			Мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістік	166 452 991,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	10 507 304,0
		006	Жергілікті деңгейде мәдени-демалыс жұмыстарын қолдау	2 140 000,0
		044	Шығармашылық үйірмелерді жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыруды іске асыру	8 367 304,0
		361	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	18 484 665,0
		004	Мәдени-демалыс жұмысын қолдау	9 893 154,0
		005	Тарихи-мәдени мұраны сақтауды және оған қолжетімділікті қамтамасыз ету	1 865 543,0
		006	Мемлекет қайраткерлерін мәңгі есте сақтау	2 140,0
		007	Театр және музыка өнерін қолдау	4 309 320,0
		008	Зоопарктер мен дендропарктердің жұмыс істеуін қамтамасыз ету	2 414 508,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	25 000 000,0
		014	Мәдениет объектілерін дамыту	25 000 000,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	7 801 263,0
		046	Спорт секцияларын жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыруды іске асыру	7 801 263,0
		323	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	14 959 250,0
		001	Жергілікті деңгейде спорт саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	239 153,0
		002	Жергілікті деңгейде спорттық жарыстар өткізу	2 400 046,0
		003	Республикалық және халықаралық спорттық жарыстарға әртүрлі спорт түрлері бойынша құрама командалары мүшелерінің дайындығы және қатысуы	12 320 051,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	54 700 000,0
		015	Спорт объектілерін дамыту	54 700 000,0
		121	Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	56 000,0
		009	Мемлекеттік тілді және Қазақстан халқының басқа да тілдерін дамыту	56 000,0
		313	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың цифрландыру басқармасы	12 742 575,0
		001	Жергілікті деңгейде цифрландыру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	12 742 575,0
		325	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	5 472 943,0
		005	Мемлекеттік ақпараттық саясат жүргізу жөніндегі қызметтер	5 472 943,0
		361	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	5 358 518,0
		009	Қалалық кітапханалардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету	3 920 045,0
		010	Архив қорынын сақталуын қамтамасыз ету	1 438 473,0
		380	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың туризм басқармасы	5 533 694,0
		001	Жергілікті деңгейде туризм саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	218 995,0
		002	Туристік қызметті реттеу	5 314 699,0
		302	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жастар саясаты басқармасы	3 001 351,0
		001	Жергілікті деңгейде мемлекеттік жастар саясатын іске асыру жөніндегі қызметтер	405 544,0
		003	Жастар саясаты саласында іс-шараларды іске асыру	2 595 807,0
		325	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	1 259 524,0
		001	Қоғамдық даму саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	1 259 524,0
		361	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	1 575 904,0
		001	Жергілікті деңгейде мәдениет саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	251 327,0
		032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	1 324 577,0
09			Отын-энергетика кешені және жер қойнауын пайдалану	464 218,0
		512	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	464 218,0
		012	Жылу-энергетикалық жүйені дамыту	464 218,0
10			Ауыл, су, орман, балық шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, қоршаған ортаны және жануарлар дүниесін қорғау, жер қатынастары	27 471 061,0
		326	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	1 509 818,0
		011	Мал көмінділерінің (биотермиялық шұңқырлардың) жұмыс істеуін қамтамасыз ету	31 219,0
		014	Эпизоотияға қарсы іс-шаралар жүргізу	697 423,0
		016	Ауыл шаруашылығы жануарларын сәйкестендіру жөніндегі іс-шараларды өткізу	87 845,0
		021	Ауыл шаруашылық дақылдарының зиянды организмдеріне қарсы күрес жөніндегі іс-шаралар	20 972,0
		022	Қаңғыбас иттер мен мысықтарды аулауды және жоюды ұйымдастыру	672 089,0
		034	Жеке және заңды тұлғаларға жеміс дақылдарының бактериялық күйігін жұқтырған жойылған жеміс-жидек дақылдарын отырғызу мен өсіру шығындарын өтеу	270,0
		513	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экология және қоршаған орта басқармасы	25 556 508,0
		001	Жергілікті деңгейде экология және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	271 694,0
		004	Қоршаған ортаны сауықтыру бойынша іс-шаралар	15 231 837,0
		005	Экожүйе объектілерін дамыту	9 094 912,0

		006	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды күтіп-ұстау және қорғау	952 315,0
		032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	5 750,0
		351	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жер қатынастары басқармасы	404 735,0
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана аумағында жер қатынастарын реттеу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	404 735,0
11			Өнеркәсіп, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі	3 503 463,0
		319	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық жоспарлау және урбанистика басқармасы	1 725 443,0
		001	Жергілікті деңгейде сәулет және құрылысы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	710 399,0
		002	Елдімекендердегі құрылыстардың бас жоспарын әзірлеу	1 015 044,0
		324	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қала құрылысын бақылау басқармасы	470 856,0
		001	Жергілікті мемлекеттік қала құрылысы және жерді бақылау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	470 856,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	1 307 164,0
		001	Жергілікті деңгейде құрылыс саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 307 164,0
12			Көлік және коммуникация	235 831 244,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	7 377 113,0
		045	Елдімекендер көшелеріндегі автомобиль жолдарын ағымдағы жөндеу	7 377 113,0
		317	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	117 600 000,0
		007	Көлік инфрақұрылымын дамыту	54 300 000,0
		016	Автомобиль жолдарының жұмыс істеуін қамтамасыз ету	63 300 000,0
		317	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	110 854 131,0
		001	Жергілікті деңгейде жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары саласында мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	491 234,0
		008	Метрополитендегі жолаушылар тасымалын субсидиялау	16 583 535,0
		009	Әлеуметтік маңызы бар ішкі қатынастар бойынша жолаушылар тасымалдарын субсидиялау	93 779 362,0
13			Басқалар	125 300 060,0
		326	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	64 356 246,0
		005	Кәсіпкерлік субъектілерін қолдау	1 841 211,0
		017	Кәсіпкерлік субъектілерінің кредиттері бойынша пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау	60 000 000,0
		018	Кәсіпкерлік субъектілерінің кредиттерін ішінара кепілдендіру	1 712 000,0
		060	Креативті индустриялар саласында жеке кәсіпкерлікті дамыту, креативті кеңістіктерді инфрақұрылымын құру үшін қаржыландыру және жағдайлар жасау	589 035,0
		082	Бизнес-идеяларды іске асыру үшін кәсіпкерлік субъектілеріне мемлекеттік гранттар беру	214 000,0
		317	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	567 484,0
		096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	567 484,0
		323	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	261 831,0
		096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	261 831,0
		326	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	2 497 899,0
		001	Жергілікті деңгейде кәсіпкерлік, өнеркәсіп, инвестициялар және ауыл шаруашылық, ветеринария саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 391 370,0
		004	Индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау шеңберінде іс-шараларды іске асыру	1 106 529,0
		356	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	53 616 600,0
		013	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының резерві	50 000 000,0
		022	Жергілікті бюджеттік инвестициялық жобалардың техникалық-экономикалық негіздемелерін және мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалардың, оның ішінде концессиялық жобалардың конкурстық құжаттамаларын әзірлеу немесе түзету, сондай-ақ қажетті сараптамаларын жүргізу, мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобаларды, оның ішінде концессиялық жобаларды консультациялық сүйемелдеу	3 616 600,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	4 000 000,0
		031	Әкімшілік ғимараттар кешенін салу	4 000 000,0
14			Борышқа қызмет көрсету	5 263 164,0
		356	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	5 263 164,0
		005	Жергілікті атқарушы органдардың борышына қызмет көрсету	5 260 510,0
		018	Жергілікті атқарушы органдардың республикалық бюджеттен қарыздар бойынша сыйақылар мен өзге де төлемдерді төлеу бойынша борышына қызмет көрсету	2 654,0
15			Трансферттер	251 969 806,0
		356	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	251 969 806,0
		007	Бюджеттік алып қоюлар	251 515 914,0
		024	Заңнаманы өзгертуге байланысты жоғары тұрған бюджеттің шығындарын өтеуге төменгі тұрған бюджеттен ағымдағы нысаналы трансферттер	453 892,0
			III. Таза бюджеттік кредит беру	39 708 389,0
			Бюджеттік кредиттері	45 000 000,0
07			Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық	45 000 000,0
		511	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	45 000 000,0
		012	Алдын ала және аралық тұрғын үй қарыздарын беру үшін «Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі акционерлік қоғамына бюджеттік кредит беру	45 000 000,0
05			Бюджеттік кредиттерді өтеу	5 291 611,0
		1	Мемлекеттік бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	5 291 611,0
		06	Мамандандырылған ұйымдарға жергілікті бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	5 291 611,0
			IV. Қаржы активтерімен жасалатын операциялар бойынша сальдо	29 990 000,0
			Қаржы активтерін сатып алу	30 100 000,0
12			Көлік және коммуникация	24 500 000,0
		317	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	24 500 000,0
		019	Метрополитен салуға заңды тұлғалардың жарғылық капиталын ұлғайту	24 500 000,0
13			Басқалар	5 600 000,0
		317	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	5 600 000,0
		065	Заңды тұлғалардың жарғылық капиталын қалыптастыру немесе ұлғайту	5 600 000,0
06			Мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдер	110 000,0
		1	Қаржы активтерін ел ішінде сатудан түсетін түсімдер	110 000,0
		05	Мүлктік кешен түріндегі коммуналдық мемлекеттік мекемелер мен мемлекеттік кәсіпорындарды және коммуналдық мемлекеттік кәсіпорындардың жедел басқаруындағы немесе шаруашылық жүргізуіндегі өзге мемлекеттік мүлкіті сатудан түсетін түсімдер	110 000,0
			V. Бюджеттік дефицит	-1 255 609,0
			VI. Бюджет дефицитін қаржыландыру	1 255 609,0

Алматы қаласы мәслихатының
2024 жылғы 6 желтоқсандағы
№183 шешіміне 3-қосымша

Алматы қаласының 2027 жылға арналған бюджеті

Санаты				Сомасы, мың теңге
1	2	Атауы		
		Сыныбы	Ішкі сыныбы Специфика	
1			2	9
			I. Кірістер	2 384 378 597,0
1			Салықтық түсімдер	2 302 493 857,0
	01		Табыс салығы	1 656 735 767,0
		1	Корпоративтік табыс салығы	770 490 162,0

		2		Жеке табыс салығы	886 245 605,0
03				Әлеуметтік салық	465 561 483,0
		1		Әлеуметтік салық	465 561 483,0
04				Меншікке салынатын салықтар	75 251 338,0
		1		Мүлікке салынатын салықтар	44 985 752,0
		3		Жер салығы	4 262 682,0
		4		Көлік құралдарына салынатын салық	26 002 904,0
05				Тауарларға, жұмыстарға және көрсетілетін қызметтерге салынатын ішкі салықтар	69 482 955,0
		2		Акциздер	26 788 757,0
		3		Табиғи және басқа да ресурстарды пайдаланғаны үшін түсетін түсімдер	9 173 373,0
		4		Кәсіпкерлік және кәсіби қызметті жүргізгені үшін алынатын алымдар	33 520 825,0
08				Заңдық маңызы бар әрекеттерді жасағаны және (немесе) оған уәкілеттігі бар мемлекеттік органдар немесе лауазымды адамдар құжаттар бергені үшін алынатын міндетті төлемдер	35 462 314,0
		1		Мемлекеттік баж	35 462 314,0
2				Салықтық емес түсімдер	8 950 599,0
01				Мемлекеттік меншіктен түсетін кірістер	4 120 986,0
		1		Мемлекеттік кәсіпорындардың таза кірісі бөлігінің түсімдері	480 509,0
		3		Мемлекет меншігіндегі акциялардың мемлекеттік пакеттеріне дивиденттер	447 209,0
		4		Мемлекет меншігіндегі заңды тұлғалардағы қатысу үлесіне кірістер	491 917,0
		5		Мемлекет меншігіндегі мүлікті жалға беруден түсетін кірістер	2 679 528,0
		7		Мемлекеттік бюджеттен берілген кредиттер бойынша сыйақылар	21 823,0
06				Басқа да салықтық емес түсімдер	4 829 613,0
		1		Басқа да салықтық емес түсімдер	4 829 613,0
3				Негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер	23 806 668,0
01				Мемлекеттік мекемелерге бекітілген мемлекеттік мүлікті сату	19 724 903,0
		1		Мемлекеттік мекемелерге бекітілген мемлекеттік мүлікті сату	19 724 903,0
03				Жерді және материалдық емес активтерді сату	4 081 765,0
		1		Жерді сату	3 927 339,0
		2		Материалдық емес активтерді сату	154 426,0
4				Трансферттердің түсімдері	49 127 473,0
		02		Мемлекеттік басқарудың жоғары тұрған органдарынан түсетін трансферттер	49 127 473,0
		1		Республикалық бюджеттен түсетін трансферттер	49 127 473,0

Функционалдық топ					Сомасы, мың теңге
Функционалдық кіші топ					
		Бюджеттік бағдарламалардың әкімшісі			
		Бағдарлама			
		Атауы			
			II. Шығындар	2 319 808 005,0	
01			Жалпы сипаттағы мемлекеттік қызметтер	20 475 584,0	
	111		Республикалық маңызы бар қала, астана мәслихатының аппараты	406 930,0	
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана мәслихатының қызметін қамтамасыз ету	406 930,0	
	121		Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	3 589 271,0	
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің қызметін қамтамасыз ету	3 589 271,0	
	123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	4 688 819,0	
		001	Қаладағы аудан әкімінің қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	4 688 819,0	
	325		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	311 728,0	
		013	Республикалық маңызы бар қала, астана Қазақстан халқы Ассамблеясының қызметін қамтамасыз ету	311 728,0	
	379		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың тексеру комиссиясы	938 544,0	
		001	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың тексеру комиссиясының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер	938 544,0	
	318		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік активтер басқармасы	5 260 387,0	
		001	Жергілікті деңгейде коммуналдық мүлікті және мемлекеттік сатып алу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	693 739,0	
		010	Жекешелендіру, коммуналдық меншікті басқару, жекешелендіруден кейінгі қызмет және осыған байланысты дауларды реттеу	2 763 331,0	
		011	Коммуналдық меншікке түскен мүлікті есепке алу, сақтау, бағалау және сату	97 317,0	
		028	Коммуналдық меншікке мүлікті сатып алу	1 706 000,0	
	356		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	569 302,0	
		001	Жергілікті бюджетті жоспарлау, атқару және коммуналдық меншікті басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	470 630,0	
		003	Салық салу мақсатында мүлікті бағалауды жүргізу	98 672,0	
	510		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экономика басқармасы	2 648 110,0	
		001	Жергілікті деңгейде экономикалық саясат саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	2 431 458,0	
		061	Бюджеттік инвестициялар және мемлекеттік-жекешелік әріптестік, оның ішінде концессия мәселелері жөніндегі құжаттаманы сараптау және бағалау	216 652,0	
	369		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың дін істері басқармасы	2 062 493,0	
		001	Жергілікті деңгейде дін қызметі саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 534 883,0	
		005	Өңірде діни ахуалды зерделеу және талдау	527 610,0	
02			Қорғаныс	8 312 035,0	
	519		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың сейсмикалық қауіпсіздік және жұмылдыру дайындығы басқармасы	1 002 607,0	
		003	Жалпыға бірдей әскери міндетті атқару шеңберіндегі іс-шаралар	223 407,0	
		004	Аумақтық қорғанысты даярлау және республикалық маңызы бар қаланың, астананың аумақтық қорғаныс	779 200,0	
	387		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар, азаматтық қорғаныс саласындағы органдардың аумақтық органы	192 508,0	
		004	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың азаматтық қорғаныс іс-шаралары	192 508,0	
	519		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың сейсмикалық қауіпсіздік және жұмылдыру дайындығы басқармасы	7 116 920,0	
		001	Жергілікті деңгейде сейсмикалық қауіпсіздік және жұмылдыру дайындығы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	897 573,0	
		006	Республикалық маңызы бар қалалар, астана ауқымындағы төтенше жағдайлардың алдын-алу және оларды жою	6 219 347,0	
03			Қоғамдық тәртіп, қауіпсіздік, құқықтық, сот, қылмыстық-атқару қызметі	48 385 378,0	
	352		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың бюджетінен қаржыландырылатын атқарушы ішкі істер органы	39 178 378,0	
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана аумағында қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер қамтамасыз ету	38 894 547,0	
		003	Қоғамдық тәртіпті қорғауға қатысатын азаматтарды көтермелеу	18 000,0	
		007	Мемлекеттік органның күрделі шығыстары	265 831,0	
	317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобилділік басқармасы	9 207 000,0	
		004	Елдімекендерде жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету	9 207 000,0	
04			Білім беру	592 301 002,0	
	123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	91 582 870,0	
	029		Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту, оның ішінде мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту ұйымдарының қызметін қамтамасыз ету	91 582 870,0	
	323		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	11 511 475,0	
		006	Балалар мен жасөспірімдерге спорт бойынша қосымша білім беру	9 882 599,0	
		007	Мамандандырылған білім беру ұйымдарында спорттағы дарынды балаларға жалпы білім беру	1 628 876,0	
	360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	377 258 873,0	
		003	Жалпы білім беру	93 627 460,0	
		004	Арнаулы білім беру бағдарламалары бойынша жалпы білім беру	9 436 745,0	
		005	Мамандандырылған білім беру ұйымдарында дарынды балаларға жалпы білім беру	2 857 208,0	
		008	Балаларға қосымша білім беру	15 577 647,0	
	019		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру мекемелеріне жұмыстағы жоғары көрсеткіштері үшін гранттар беру	77 853,0	
	040		Мемлекеттік орта білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыруды іске асыруға	255 681 960,0	
	373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	20 000 000,0	
	028		Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	12 000 000,0	
	069		Қосымша білім беру объектілерін салу және реконструкциялау	8 000 000,0	

		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	3 912 338,0
			043	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	3 912 338,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	71 436 378,0
		024		Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында мамандар даярлау	71 436 378,0
		121		Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	10 965,0
		019		Сайлау процесіне қатысушыларды оқыту	10 965,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	1 259 390,0
			003	Кадрлардың біліктілігін арттыру және оларды қайта даярлау	1 259 390,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	1 111 743,0
		057		Жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білімі бар мамандар даярлау және білім алушыларға әлеуметтік қолдау көрсету	1 111 743,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	14 216 970,0
			001	Жергілікті деңгейде білім беру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	718 620,0
			006	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру ұйымдарында білім беру жүйесін ақпараттандыру	2 007 361,0
		007		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мемлекеттік білім беру мекемелер үшін оқулықтар мен оқу-әдістемелік кешендерді сатып алу және жеткізу	4 111 485,0
		009		Республикалық маңызы бар қала, астана ауқымындағы мектеп олимпиадаларын және мектептен тыс іс-шараларды өткізу	1 887 188,0
		013		Балалар мен жасөспірімдердің психикалық денсаулығын зерттеу және халыққа психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялық көмек көрсету	3 586 661,0
		014		Дамуында проблемалары бар балалар мен жасөспірімдердің оңалту және әлеуметтік бейімдеу	380 238,0
		021		Жетім баланы (жетім балаларды) және ата-аналарының қамқорынсыз қалған баланы (балаларды) күтіп-ұстауға асыраушыларына ай сайынғы ақшалай қаражат төлемдері	496 994,0
		027		Жетім баланы (жетім балаларды) және ата-анасының қамқорлығынсыз қалған баланы (балаларды) асырап алғаны үшін Қазақстан азаматтарына біржолғы ақша қаражатын төлеуге арналған төлемдер	4 052,0
		067		Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	879 951,0
		069		Балалар құқығын қорғау саласында іс шаралар өткізу	144 420,0
05				Денсаулық сақтау	179 714 136,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	14 570 189,0
			006	Ана мен баланы қорғау жөніндегі көрсетілетін қызметтер	340 349,0
			007	Салауатты өмір салтын насихаттау	79 895,0
			017	Қаржы лизингі шарттарында сатып алынған санитариялық көлік және сервистік қызмет көрсетуді талап ететін медициналық бұйымдар бойынша лизинг төлемдерін өтеу	1 514 999,0
			041	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті өкілдік органдарының шешімі бойынша тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемімен қосымша қамтамасыз ету	12 634 946,0
		373		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	123 180 000,0
		038		Денсаулық сақтау объектілерін салу және реконструкциялау	123 180 000,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	5 655 224,0
		027		Халыққа иммундық профилактика жүргізу үшін вакциналарды және басқа медициналық иммундық биологиялық препараттарды орталықтандырылған сатып алу және сақтау	5 655 224,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	961 313,0
		039		Денсаулық сақтау субъектілерінің медициналық көмегін қамтитын қосымша медициналық көмектің көлемін көрсету, Call-орталықтардың қызметтер көрсетуі және өзге де шығыстар	961 313,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	62 115,0
		029		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың арнайы медициналық жабықтау базалары	62 115,0
		339		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық денсаулық сақтау басқармасы	35 285 295,0
		001		Жергілікті деңгейде денсаулық сақтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	493 789,0
		008		Қазақстан Республикасында ЖИТС профилактикасы және оған қарсы күрес жөніндегі іс-шараларды іске асыру	107 398,0
		016		Азаматтарды елдімекеннен тыс жерлерде емделу үшін тегін және жеңілдетілген жол жүрумен қамтамасыз ету	8 327,0
		018		Денсаулық сақтау саласындағы ақпараттық талдамалық қызметтер	257 179,0
		033		Медициналық денсаулық сақтау ұйымдарының күрделі шығыстары	34 418 602,0
06				Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру	90 488 910,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	3 584 837,0
		056		Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек	3 584 837,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	12 065 625,0
			014	Жалпы үлгідегі медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында қарттар мен мүгедектігі бар адамдарға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	2 900 462,0
		020		Психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызмет көрсету орталықтарында психоневрологиялық аурулармен ауыратын мүгедектігі бар адамдар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	4 677 110,0
		021		Оңалту орталықтарында қарттарға, мүгедектігі бар адамдарға, оның ішінде мүгедектігі бар балаларға арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	1 385 006,0
		022		Балалар психоневрологиялық медициналық-әлеуметтік мекемелерінде (ұйымдарда), арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында, әлеуметтік қызметтер көрсету орталықтарында психоневрологиялық патологиялары бар мүгедектігі бар балалар үшін арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету	2 453 916,0
		029		Мүгедектігі бар адамдарды жұмысқа орналастыру үшін арнайы жұмыс орындарын құруға жұмыс берушінің шығындарын субсидиялау	4 457,0
		064		Еңбек мобильділігі орталықтары мен мансап орталықтарының жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі азаматтарды әлеуметтік қолдау бойынша қызметін қамтамасыз ету	644 674,0
		360		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың білім басқармасы	1 899 809,0
		016		Жетім балаларды, ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларды әлеуметтік қамсыздандыру	1 398 758,0
		037		Әлеуметтік сауықтандыру	501 051,0
		123		Қаладағы аудан әкімінің аппараты	32 850 177,0
		003		Мұқтаж азаматтарға үйінде әлеуметтік көмек көрсету	2 347 647,0
		030		Тұрғын үй көмегін көрсету	33 607,0
		031		Жергілікті өкілетті органдардың шешімі бойынша мұқтаж азаматтардың жекелеген санаттарына әлеуметтік көмек	6 877 660,0
			031	Оңалтудың жеке бағдарламасына сәйкес мұқтаж мүгедектігі бар адамдарды міндетті гигиеналық құралдармен қамтамасыз ету, қозғалуға қиындығы бар бірінші топтағы мүгедектігі бар адамдарға жеке көмекшінің және есту бойынша мүгедектігі бар адамдарға қолмен көрсететін тіл маманының қызметтерін ұсыну	17 053 435,0
		035		Мүгедектігі бар адамдарға әлеуметтік қолдау	6 537 828,0
		317		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	8 679 159,0
			017	Жергілікті өкілдік органдардың шешімі бойынша қалалық қоғамдық көлікте (таксиден басқа) жеңілдікпен, тегін жол жүру түрінде азаматтардың жекелеген санаттарын әлеуметтік қолдау	8 679 159,0
		355		Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	23 160 356,0
			003	Жұмыспен қамту бағдарламасы	20 516 063,0
		009		Мүгедектігі бар адамдарды әлеуметтік қолдау	

		355	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жұмыспен қамту және әлеуметтік бағдарламалар басқармасы	3 477 298,0
		001	Жергілікті деңгейде халықты жұмыспен қамтуды қамтамасыз ету және әлеуметтік бағдарламалар саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	764 515,0
		019	Үкіметтік емес ұйымдарда мемлекеттік әлеуметтік тапсырысты орналастыру	2 287 436,0
		028	Күш көрсету немесе күш көрсету қауіпі салдарынан қиын жағдайларға тап болған тәуекелдер тобындағы адамдарға қызметтер	422 453,0
		062	Біліктілік жүйесін дамыту	2 894,0
		511	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	1 980 034,0
		054	Жеке тұрғын үй қорынан жалға алынған тұрғынжай үшін азаматтардың жекелеген санаттарына төлемдер	980 034,0
		068	Әлеуметтік көмек ретінде тұрғын үй сертификаттарын беру	1 000 000,0
07			Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық	494 733 610,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	1 558 399,0
		050	Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды жобалау, дамыту және (немесе) жайластыру	1 558 399,0
		351	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жер қатынастары басқармасы	73 388 720,0
		010	Мемлекеттік қажеттіліктер үшін жер учаскелерін алып қою, оның ішінде сатып алу жолымен алып қою және осыған байланысты жылжымайтын мүлікті иеліктен айыру	73 388 720,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	195 760 426,0
		012	Коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйін жобалау және (немесе) салу, реконструкциялау	12 500 000,0
		098	Коммуналдық тұрғын үй қорының тұрғын үйлерін сатып алу	183 260 426,0
		511	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	5 318 807,0
		001	Жергілікті деңгейде коммуналдық инфрақұрылымды дамыту мәселелері бойынша мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	5 318 807,0
		512	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	442 419,0
		008	Инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымды жобалау, дамыту және (немесе) жайластыру	442 419,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	60 165 262,0
		042	Сумен жабдықтау және су бұру жүйелерін дамыту	59 820 392,0
		043	Қаланы абаттандыруды дамыту	344 870,0
		512	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың энергетика және сумен жабдықтау басқармасы	350 113,0
		001	Жергілікті деңгейде энергетика және сумен жабдықтау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	350 113,0
		520	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық кеңістіктерді дамыту басқармасы	801 718,0
		001	Жергілікті деңгейде қаланың қоғамдық аумақтарын дамыту және абаттандыру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	199 501,0
		002	Қаланың қоғамдық кеңістігінің элементтері болып табылатын құрылыстардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету	602 217,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	156 823 284,0
		008	Елдімекендердегі көшелерді жарықтандыру	16 193 816,0
		009	Елдімекендердің санитариясын қамтамасыз ету	33 101 077,0
		010	Жерлеу орындарын ұстау және туыстары жоқ адамдарды жерлеу	1 085 784,0
		011	Елдімекендерді абаттандыру мен көгалдандыру	106 442 607,0
		511	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	124 462,0
		041	Профилактикалық дезинсекция мен дератизация жүргізу (инфекциялық және паразиттік аурулардың табиғи ошақтарының аумағындағы, сондай-ақ инфекциялық және паразиттік аурулардың ошақтарындағы дезинсекция мен дератизацияны қоспағанда)	124 462,0
08			Мәдениет, спорт, туризм және ақпараттық кеңістік	135 224 885,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	11 242 815,0
		006	Жергілікті деңгейде мәдени-демалыс жұмыстарын қолдау	2 289 800,0
		044	Шығармашылық үйірмелерді жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыруды іске асыру	8 953 015,0
		361	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	20 582 868,0
		004	Мәдени-демалыс жұмысын қолдау	10 623 000,0
		005	Тарихи-мәдени мұраны сақтауды және оған қолжетімділікті қамтамасыз ету	2 153 000,0
		006	Мемлекет қайраткерлерін мәңгі есте сақтау	2 290,0
		007	Театр және музыка өнерін қолдау	5 346 683,0
		008	Зоопарктер мен дендропарктердің жұмыс істеуін қамтамасыз ету	2 457 895,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	8 000 000,0
		014	Мәдениет объектілерін дамыту	8 000 000,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	8 347 351,0
		046	Спорт секцияларын жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыруды іске асыру	8 347 351,0
		323	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	16 000 785,0
		001	Жергілікті деңгейде спорт саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	250 565,0
		002	Жергілікті деңгейде спорттық жарыстар өткізу	2 568 049,0
		003	Республикалық және халықаралық спорттық жарыстарға әртүрлі спорт түрлері бойынша құрама командалары мүшелерінің дайындығы және қатысуы	13 182 171,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	34 000 000,0
		015	Спорт объектілерін дамыту	34 000 000,0
		121	Республикалық маңызы бар қала, астана әкімінің аппараты	56 000,0
		009	Мемлекеттік тілді және Қазақстан халқының басқа да тілдерін дамыту	56 000,0
		313	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың цифрландыру басқармасы	13 626 571,0
		001	Жергілікті деңгейде цифрландыру саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	13 626 571,0
		325	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	5 856 049,0
		005	Мемлекеттік ақпараттық саясат жүргізу жөніндегі қызметтер	5 856 049,0
		361	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	5 381 746,0
		009	Қалалық кітапханалардың жұмыс істеуін қамтамасыз ету	3 922 039,0
		010	Архив қорының сақталуын қамтамасыз ету	1 459 707,0
		380	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың туризм басқармасы	5 914 530,0
		001	Жергілікті деңгейде туризм саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	227 803,0
		002	Туристік қызметті реттеу	5 686 727,0
		302	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жастар саясаты басқармасы	3 205 364,0
		001	Жергілікті деңгейде мемлекеттік жастар саясатын іске асыру жөніндегі қызметтер	427 851,0
		003	Жастар саясаты саласында іс-шараларды іске асыру	2 777 513,0
		325	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қоғамдық даму басқармасы	1 332 631,0
		001	Қоғамдық даму саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	1 332 631,0
		361	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың мәдениет басқармасы	1 678 175,0
		001	Жергілікті деңгейде мәдениет саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	260 878,0
		032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	1 417 297,0
10			Ауыл, су, орман, балық шаруашылығы, ерекше қорғалатын табиғи аумақтар, қоршаған ортаны және жануарлар дүниесін қорғау, жер қатынастары	9 933 455,0
		326	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	1 615 486,0
		011	Мал көмінділерінің (биотермиялық шұңқырлардың) жұмыс істеуін қамтамасыз ету	33 405,0
		014	Эпизоотияға қарсы іс-шаралар жүргізу	746 243,0
		016	Ауыл шаруашылығы жануарларын сәйкестендіру жөніндегі іс-шараларды өткізу	93 994,0
		021	Ауыл шаруашылық дақылдарының зиянды организмдеріне қарсы күрес жөніндегі іс-шаралар	22 440,0
		022	Қаңғыбас иттер мен мысықтарды аулауды және жоюды ұйымдастыру	719 134,0
		034	Жеке және заңды тұлғаларға жеміс дақылдарының бактериялық күйігін жұқтырған жойылған жеміс-жидек дақылдарын отырғызу мен өсіру шығындарын өтеу	270,0
		513	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың экология және қоршаған орта басқармасы	7 894 964,0
		001	Жергілікті деңгейде экология және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	280 678,0
		004	Қоршаған ортаны сауықтыру бойынша іс-шаралар	6 623 233,0
		005	Экожүйе объектілерін дамыту	0,0

		006	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды күтіп-ұстау және қорғау	984 900,0
		032	Ведомстволық бағыныстағы мемлекеттік мекемелер мен ұйымдардың күрделі шығыстары	6 153,0
		351	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жер қатынастары басқармасы	423 005,0
		001	Республикалық маңызы бар қала, астана аумағында жер қатынастарын реттеу саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	423 005,0
11			Өнеркәсіп, сәулет, қала құрылысы және құрылыс қызметі	3 631 927,0
		319	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық жоспарлау және урбанистика басқармасы	1 761 820,0
		001	Жергілікті деңгейде сәулет және құрылысы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	739 286,0
		002	Елдімекендердегі құрылыстардың бас жоспарын әзірлеу	1 022 534,0
		324	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қала құрылысын бақылау басқармасы	485 883,0
		001	Жергілікті мемлекеттік қала құрылысы және жерді бақылау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	485 883,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	1 384 224,0
		001	Жергілікті деңгейде құрылыс саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 384 224,0
12			Көлік және коммуникация	311 514 723,0
		123	Қаладағы аудан әкімінің аппараты	9 893 511,0
		045	Елдімекендер көшелеріндегі автомобиль жолдарын ағымдағы жөндеу	9 893 511,0
		317	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	162 000 000,0
		007	Көлік инфрақұрылымын дамыту	86 500 000,0
		016	Автомобиль жолдарының жұмыс істеуін қамтамасыз ету	75 500 000,0
		317	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобилділік басқармасы	139 621 212,0
		001	Жергілікті деңгейде жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары саласында мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	509 799,0
		008	Метрополитендегі жолаушылар тасымалын субсидиялау	13 464 382,0
		009	Әлеуметтік маңызы бар ішкі қатынастар бойынша жолаушылар тасымалдарын субсидиялау	125 647 031,0
13			Басқалар	168 022 713,0
		326	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	93 661 183,0
		005	Кәсіпкерлік субъектілерін қолдау	1 970 096,0
		017	Кәсіпкерлік субъектілерінің кредиттері бойынша пайыздық мөлшерлемелерді субсидиялау	89 000 000,0
		018	Кәсіпкерлік субъектілерінің кредиттерін ішінара кепілдендіру	1 831 840,0
		060	Креативті индустриялар саласында жеке кәсіпкерлікті дамыту, креативті кеңістіктерді инфрақұрылымын құру үшін қаржыландыру және жағдайлар жасау	630 267,0
		082	Бизнес-идеяларды іске асыру үшін кәсіпкерлік субъектілеріне мемлекеттік гранттар беру	228 980,0
		317	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	567 484,0
		096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	567 484,0
		323	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың спорт басқармасы	270 996,0
		096	Мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалар бойынша мемлекеттік міндеттемелерді орындау	270 996,0
		326	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы	2 653 288,0
		001	Жергілікті деңгейде кәсіпкерлік, өнеркәсіп, инвестициялар және ауыл шаруашылық, ветеринария саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру жөніндегі қызметтер	1 469 302,0
		004	Индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау шеңберінде іс-шараларды іске асыру	1 183 986,0
		356	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	68 869 762,0
		013	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органының резерві	65 000 000,0
		022	Жергілікті бюджеттік инвестициялық жобалардың техникалық-экономикалық негіздемелерін және мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобалардың, оның ішінде концессиялық жобалардың конкурстық құжаттамаларын әзірлеу немесе түзету, сондай-ақ қажетті сараптамаларын жүргізу, мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобаларды, оның ішінде концессиялық жобаларды консультациялық сүйемелдеу	3 869 762,0
		373	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың құрылыс басқармасы	2 000 000,0
		031	Әкімшілік ғимараттар кешенін салу	2 000 000,0
14			Борышқа қызмет көрсету	5 068 069,0
		356	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	5 068 069,0
		005	Жергілікті атқарушы органдардың борышына қызмет көрсету	5 065 718,0
		018	Жергілікті атқарушы органдардың республикалық бюджеттен қарыздар бойынша сыйақылар мен өзге де төлемдерді төлеу бойынша борышына қызмет көрсету	2 351,0
15			Трансферттер	252 001 578,0
		356	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қаржы басқармасы	252 001 578,0
		007	Бюджеттік алып қоюлар	251 515 914,0
		024	Заннаманы өзгертуге байланысты жоғары тұрған бюджеттің шығындарын өтеуге төменгі тұрған бюджеттен ағымдағы нысаналы трансферттер	485 664,0
			III. Таза бюджеттік кредит беру	46 754 731,0
			Бюджеттік кредиттері	55 000 000,0
07			Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық	55 000 000,0
		511	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық инфрақұрылымды дамыту басқармасы	55 000 000,0
		012	Алдын ала және аралық тұрғын үй қарыздарын беру үшін «Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі акционерлік қоғамына бюджеттік кредит беру	55 000 000,0
05			Бюджеттік кредиттерді өтеу	8 245 269,0
		1	Мемлекеттік бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	8 245 269,0
		06	Мамандандырылған ұйымдарға жергілікті бюджеттен берілген бюджеттік кредиттерді өтеу	8 245 269,0
			IV. Қаржы активтерімен жасалатын операциялар бойынша сальдо	18 890 000,0
			Қаржы активтерін сатып алу	19 000 000,0
12			Көлік және коммуникация	19 000 000,0
		317	Республикалық маңызы бар қаланың, астананың қалалық мобильділік басқармасы	19 000 000,0
		019	Метрополитен салуға заңды тұлғалардың жарғылық капиталын ұлғайту	19 000 000,0
06			Мемлекеттің қаржы активтерін сатудан түсетін түсімдер	110 000,0
		1	Қаржы активтерін ел ішінде сатудан түсетін түсімдер	110 000,0
		05	Мүліктік кешен түріндегі коммуналдық мемлекеттік мекемелер мен мемлекеттік кәсіпорындарды және коммуналдық мемлекеттік кәсіпорындардың жедел басқаруындағы немесе шаруашылық жүргізуіндегі өзге мемлекеттік мүлікті сатудан түсетін түсімдер	110 000,0
			V. Бюджеттік дефицит	-1 074 139,0
			VI. Бюджет дефицитін қаржыландыру	1 074 139,0

Алматы қаласы мәслихатының
2024 жылғы 6 желтоқсандағы
№183 шешіміне 4-қосымша

2025 жылға арналған жергілікті бюджеттерді атқару процесінде секвестрлеуге
жатпайтын жергілікті бюджеттік бағдарламалардың тізбесі

Атауы
Білім беру
Мемлекеттік орта білім беру ұйымдарында жан басына шаққандағы қаржыландыруды іске асыруға
Денсаулық сақтау
Саламатты өмір салтын насихаттау
Халыққа иммундық профилактика жүргізу үшін вакциналарды және басқа медициналық иммундық биологиялық препараттарды орталықтандырылған сатып алу және сақтау
Жергілікті өкілді органдардың шешімі бойынша тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемімен қосымша қамтамасыз ету
Қазақстан Республикасында ЖИТС профилактикасы және оған қарсы күрес жөніндегі іс-шараларды іске асыру
Әлеуметтік көмек және әлеуметтік қамсыздандыру
Жергілікті өкілді органдардың шешімі бойынша азаматтардың жекелеген санаттарына әлеуметтік көмек
Мүгедектерді әлеуметтік қолдау
Мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек

«ALMATY AQSHAMY» ГАЗЕТІНЕ ЖАЗЫЛЫҢЫЗ!

2025 жылға «Almaty aqshamy» газетіне жазылу науқаны басталады

«ALMATY AQSHAMY» – алматылықтардың да, еліміздің барлық дерлік өңірлеріндегі оқырмандарымыздың да асыға күтетін, сүйіп оқитын басылымы! Қазақ сөз өнері мен журналистикасының дәстүрлі мектебі!

«ALMATY AQSHAMY» жарияланымдары мектептерде, колледждер мен университеттерде оқылады, әлеуметтік желілерде зерделеніп, талқыланады.

БІЗ газетімізді асыға күтетін оқырмандарымызбен және тұрақты авторларымызбен әрдайым БІРГЕМІЗ!

«Almaty aqshamy» газетіне «Қазпошта» АҚ Алматы поштамты бөлімшелерінде, «Евразия Пресс» агенттігі өкілдіктерінде жазылуға болады. Бізді aqshamnews.kz сайтынан да оқыңыздар!

«ALMATY AQSHAMY» ГАЗЕТІНЕ 2025 ЖЫЛҒА ЖАЗЫЛУ ИНДЕКСТЕРІ:

65503 (жеке жазылушылар үшін) 1 айға – 613,40 теңге, 3 айға – 1840,20 теңге, 6 айға – 3680,40 теңге, 12 айға – 7360,80 теңге

15503 (кәсіпорындар мен ұйымдар үшін) 1 айға – 1315,62 (қала), 803,40 (ауыл) теңге, 3 айға – 3946,86 (қала), 2410,20 (ауыл) теңге, 6 айға – 7893,72 (қала), 4820,40 (ауыл) теңге, 12 айға – 15787,44 (қала), 9640,80 (ауыл) теңге

95503 (зейнеткерлер, мүгедектер мен ҰОС ардагерлері үшін) 1 айға – 393,40 теңге, 3 айға – 1180,20 теңге, 6 айға – 2360,40 теңге, 12 айға – 4720,80 теңге

Анықтама үшін телефондар: 8 (727) 293-08-12, 293-08-25.

Құрметті оқырмандар!

«Almaty aqshamy» газетінің баспа нұсқасына жазылуды енді **Post.kz сайты** арқылы немесе мобильді қосымшаны пайдалана отырып, онлайн режимде ресімдеуге болатынын қуана хабарлаймыз. Жылдам іздеу функциясы арқылы «Almaty aqshamy» газетін тауып, оған жазылуды бір сәтте ресімдеуге болады. Газетке жазылу үшін оның қажетті санын, жазылу мерзімін көрсетіп, кез келген банктің картасымен төлем жасау қажет.

Жазылу индекстері мен жазылу құны «Almaty aqshamy» газетінің баспа нұсқасына жазылумен тең.

Газет **Post.kz**-пен ресімдеу кезінде көрсетілген мекенжай бойынша жеткізіледі. Қызмет **24/7** қолжетімді.

ХАБАРЛАНДЫРУ

ГАЗ ЖӘНЕ ОНЫ ПАЙДАЛАНУ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Тыйым салынады:

- пешті пайдалануға балаларды және өз ісіне жауап бере алмайтын, пешті пайдалану ережелерін білмейтін өзге адамдарды жақындатуға
- пеш қондырғыларына өз еркімен өзгеріс енгізуге және жөндеуге
- бекітістің иінінтірегін клапан батырмасына күштеп тартуға, себебі бұл қауіпсіздік автоматикасын істен шығарып, қайғылы оқиғаларға себеп болады
- газ плиталарын үйді жылыту үшін қолдануға
- желкөз және желдеткіш каналдар жабық тұрған кезде, қаланған кірпіштердің тұтастығы бұзылғанда, сылақ жарылғанда және мұржадан түтін тартпағанда пештерді пайдалануға
- газ жабдықтары орнатылған бөлмелерде ұйықтауға және демалуға
- жанарғыны өз еркімен бұзып, қайта орнатуға
- қолдан жасалған пештерді өз күшімен орнатуға, пайдалануға

Газ тұтыну жабдықтарын пайдалану кезінде газдан ажырату автоматикасымен табиғи және тұншықтыру газдың шығуын сезетін сигнал берушілерді орнатыңыздар.

ЕСТЕН ШЫҒАРМАҢЫЗДАР!

Жарылыс немесе өртке себеп болған газ жабдықтарын пайдаланудың қауіпсіздік ережелерін сақтамау іс барысындағы заң бойынша жауапкершілікке тартуға негіз болады!

ПӘТЕРДЕ ГАЗ ИІСІ СЕЗІЛСЕ:

1. Жедел түрде барлық газ крандарын жабу керек
2. Бөлмені желдету керек
3. Ашық отты, электр құралдарын пайдалануға тыйым салынады
4. 104 телефоны бойынша апат қызметін шақыру керек.

ТҰНШЫҚТЫРҒЫШ ГАЗБЕН УЛАНУ БЕЛГІЛЕРІ (СО көлемі)

0,08% Жеңіл

Бас ауру, тұншығу, бас айналу, кеуденің ауруы, құрғақ жөтел, жүректің айнуы, құсу, түрлі елестер, қан қысымының көтерілуі

0,32% дейін Орташа

Қозғалудың қиындауы, естен тану

1,2% жоғары Ауыр

Ауа жұтқаннан кейін естен тану, сіңірдің тартылуы, тыныс алудың бұзылуы (адам 3 минутқа жетпей көз жұмады)

- Дәрігер шақыру

- Дәрігер келгенге дейін. Жеңіл уланған жағдайда мүсәтір спиртін иіскетіп, кофе немесе қызыл шай ішкізу керек.

- Уланған жағдайда далаға шығу керек. Еркін тыныстауға көдергі келтіретін киімді шешіп, жайлы жерге жатқызу керек. Қажет болса қолдан дем алдыру қажет

ГАЗ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТЕЛЕФОНЫ

104

QAZAQGAS
A I M A Q

Алматы қаласы Қоғамдық даму басқармасының қолдауымен алғашқы медициналық, психологиялық және заңгерлік көмек көрсету мақсатында алкоголизмнен, нашақорлықтан және ойынға тәуелділіктен зардап шеккендермен жедел байланысуды қамтамасыз ету мақсатында «Call-орталығы» құрылғанын хабарлаймыз. 8 707 133 50 90.

Жобаны ұйымдастырушы: «Адырна» ҰЭБ» қоғамдық қоры.

Алматы қаласы Қоғамдық даму басқармасының қолдауымен Адам саудасы бойынша қылмыстардан зардап шеккендермен жедел байланысты қамтамасыз ету мақсатында Адам саудасы бойынша қылмыстар құрбандарына бірінші дәрежелі медициналық, психологиялық көмек көрсету және оларды арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету баспаналарына қайта бағыттау үшін «Call Center» қызметі құрылғанын хабарлаймыз. 8 707 774 30 60.

Жобаны ұйымдастырушы: «Адырна» ҰЭБ» қоғамдық қоры.

«Alatau Aqparat» медиахолдингінің ұжымы «Алматы қаласы Қоғамдық даму басқармасы» КММ бас маманы Алыбаева Майра Қостанбайқызына

АНАСЫНЫҢ қайтыс болуына байланысты қайғысына ортақтасып, көңіл айтады.

«JASKILLS ALMATY – 2024»

Мемлекет басшысы 2025 жылды Жұмысшы мамандығына арнап отыр. Осыған орай, Алматы мемлекеттік бизнес колледжінде «JasSkills Almaty – 2024» қалалық кәсіби шеберлік чемпионаты басталды. Аталмыш іс-шара жұмысшы мамандығын дәріптеп, кәсіптік білім беруді дамытуға бағытталған «WorldSkills Kazakhstan» ауқымды қозғалысы шеңберінде өткізіліп отыр.

Рая
ЕСКЕНДІР

ШЕБЕРЛІК ШЫҢЫНА БАСТАЙТЫН БАСПАДАҚ

Сонымен, «JasSkills Almaty» чемпионатында Алматы мектептерінің 9-сыныбында оқып жатқан аудандық іріктеу турларының жеңімпаздары қатысып, бағын сынады. Бұл чемпионаттың ерекшелігі – жастар түрлі салаларда өз дағдылары мен білімдерін еркін көрсетіп, ерте бастан кәсіби бағытқа бастайды.

Олардың болашақ мансабын саналы түрде таңдауына көмектеседі. Өткізіліп отырған чемпионаттың мақсаты – жұмысшы мамандықтарын дәріптеу, оқушыларды кәсіптік бағыттармен таныстыру және олардың ерте кәсіптік бағдарлануына жәрдемдесу болып отыр.

Конкурс барысында мектеп

оқушылары өздерінің кәсіби дағдыларын көрсетуге мүмкіндіктері болып, болашақ мамандық таңдауда ақыл-кеңестер алды. Сондай-ақ, жеңімпаздар

«JasSkills» бағыты бойынша Алматы қаласының колледждеріне түсуге құқық беретін дипломдар мен сертификаттарға ие болды.

ТАҚЫРЫПҚА ОРАЙ

Әсел АСҚАРҚЫЗЫ, 9-сынып оқушысы:

– Алдағы жылы елімізде Жұмысшы мамандығының мәртебесіне айрықша басымдық берілмекші. Мен өте қуанып отырмын. Өйткені, өзім де жұмысшы отбасынан шыққанмын. Менің анам құрылыста әрлеуші, ал әкем ұзақ жылдан бері құрылыс фирмасында дәнекерлеуші болып еңбек етіп келеді. Олар өздерінің адал еңбектерімен отбасындағы 6 баланы өсіріп, тәрбиелеп отыр. Өткізіліп отырған чемпионат осындай отбасы балаларына көрсетіліп отырған қолдау. Жарыс талантты оқушыларды анықтап, олардың кәсіби дамуына мүмкіндік береді. Мен «WorldSkills Kazakhstan» стандарттары бойынша өткізілген аудандық іріктеу турының жеңімпазымын. Болашақта наубайханашы мамандығын игерсем деймін.

Бас директор –
Ержан ҚАЛЫМБАЙҰЛЫ

Қабылдау бөлмесі:
тел: 293-08-03.

Бас директордың орынбасары –
Абдухалил ЖАЛИЛОВ
тел: 293-08-03 (ішкі 102).

Бас директордың шығармашылық жөніндегі орынбасары –
Гүлжазира СЕЙДАХМЕДОВА
тел.: 293-04-28.

Бас редактор –
Төрехан ДАНИЯР
тел: 293-52-24.

Бас редактордың орынбасары –
Әнуарбек ӘУЕЛБЕК
тел: 293-52-36.

Жауапты хатшы –
Серік ЖҰМАБАЕВ
тел: 293-52-43.

Жаңалықтар мен ақпарат бөлімінің редакторы –
Рая ЕСКЕНДІР

Қала тынысы бөлімінің редакторы –
Нұржамал ӘЛІШЕВА

Шаһар шаруашылығы және тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімінің редакторы –
Құралай ИМАНБЕКҚЫЗЫ
тел: 293-52-36.

Коммерциялық директор –
Қуаныш ДЮСКАЛИЕВ
тел: 293-08-12. E-mail:
rekalatauqparat@gmail.com

Жарнама және тарату бөлімі. E-mail:
rekalatauqparat@gmail.com
тел: 293-08-25

Шығармашылық даму жөніндегі кеңес

Кеңес төрағасы –
Олжас СҮЛЕЙМЕНОВ

Кеңес мүшелері:
Сағымбай ҚОЗЫБАЕВ,
Сейітқазы МАТАЕВ.

ГАЗЕТТІ ЖЕТКІЗУ БОЙЫНША
ШАҒЫМДАР БОЛСА...

«Қазпошта» АҚ Алматы почтамына:
8 777 078 53 48, 8 747 204 19 70
телефоны арқылы сағат 9.00-ден
18.00-ге дейін хабарласыңыз

Almaty
AQSHAMY

Республикаға тарайтын қоғамдық-саяси қалалық басылым.

Меншік иесі:
«Alatau Aqparat» ЖШС.

E-mail:
alatauqparat@gmail.com
Мекенжайымыз:
Индекс: 050022.
Шевченко көшесі, 106 А.

Газет аптасына 2 рет,
сейсенбі және жұма күндері
шығарылады.
Нөмірдің таралымы –
11 152 дана (сейсенбі)

Кезекші редактор –
Олжас ЖОЛДЫБАЙ

Газет "Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат комитеті" республикалық мемлекеттік мекемесінде тіркелген. Тіркеу туралы № KZ17VPY00085956 куәлігі 19.01.2024 жылы берілген.

Газет «Almaty aqshamy» -ның компьютер орталығында теріліп, беттелді. Суреттердің сапасына редакция жауапты. Жарнама мәтініне жарнама беруші жауап береді. Автордың мақалалары редакция көзқарасын білдірмейді. Газет «Алматы-Болашақ» АҚ-да басылды. 050026, Алматы қаласы, Мұқанов көшесі, 223 В. Тел.: 8 (727) 378-40-08, 378-42-00. Оффсеттік басылым, көлемі 2 баспа табақ.

«Almaty aqshamy» газеті «AIR ASTANA» әуе компаниясының бизнес-класс бортында және «Жолаушылар тасымалы» АҚ пойыздарындағы жолаушыларға қолжетімді.

www.instagram.com/aqshamy.official

www.facebook.com/aqshamy.official

web.telegram.org/k/#@aqshamy_kz

www.youtube.com/channel/UCXzM2xrJCHx6Br1ggA

БІЛЕ ЖҮРІҢІЗ!

2025: КЕЛЕР ЖЫЛДАН НЕ КҮТЕМІЗ?

Жұмысшы – мәртебелі мамандық

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан халқына Жолдауында кәсіптік білімді реформалаудың экономиканы дамытудағы рөліне айрықша тоқталып, 2025 жылды «Жұмысшы мамандығының жылы» деп жариялады.

Негізінен, жұмысшы мамандарын орта білім мекемелері даярлайды. Сондықтан бұл сала үшін жұмыс қызғалы тұр. Қазірдің өзінде Мемлекет басшысының тапсырмасын орындау үшін әлемдегі тенденцияларды және ішкі сын-қатерлерді есепке ала отырып, кәсіптік білім жүйесі трансформациялауды бастады. Бұл тұрғыда техникалық және кәсіптік білім жүйесінің қаржылық моделі жаңартыла бастады. Ол үшін әрине, колледждерді қаржыландыру көздері әртараптандырылуы тиіс. Жалпы, колледждерді жан басына шаққандағы қаржыландыру нормативінің мөлшерін ұлғайту үшін 2025–2027 жылдарға арналған қосымша қажеттілік көлемі 178,3 миллиард теңгеге ұлғаймақшы.

Ақтау – Түркі әлемінің мәдени астанасы

Биыл Әзербайжан Республикасының Шуша қаласында ТҮРКСОЙ-дың Тұрақты кеңесінің 40-шы отырысы өткен еді.

Отырысқа ТҮРКСОЙ Бас хатшысы Сұлтан Раев, ұйымға мүше мемлекеттердің өкілдері қатысып, мемлекеттердің беріктігі мен бейбітшілігі басты тақырыпқа айналды. Осы жолы Шуша декларациясына қол қойылып, аталмыш ұйымның негізгі даму бағыттары айқындалды. Ең бастысы, ел тарихындағы елеулі оқиға – 2025 жылы Түркі әлемінің мәдени астанасы болып Қазақстанның Ақтау қаласы жарияланды.

Ұлы Жеңіске – 80 жыл

Екінші дүниежүзілік соғыс адамзат баласының тарихындағы ең сұрапыл соғыс болды. Сонау 1941 жылдың маусымында басталып, үздіксіз 5 жылға, яғни 1418 күнге созылған сұрапыл соғысқа сол кезеңде Кеңес Одағы құрамындағы қазақстандықтар да қатысты. 2025 жылдың 9 мамырында еліміз Ұлы Жеңістің 80 жылдығын тойламақшы. Қазірдің өзінде мерекелік шаралардың жоспары бекітіліп, әзірлік жұмыстары басталып та кетті.

Әлем ХХІ ғасырдың жиырма бесінші жылына аяқ басты. Бұл кезең халқымыздың жыл қайыру бойынша екінші мүшел деп саналады. Әрине, екінші мүшелге аяқ басқанда оның кірісі мен шығысы деген заңдылық бар. Содан да болар, халқымыз мүшел жасқа кіргенде кәдімгідей мән беріп, ден қойып жатады. Ал әлемдік сарапшылар бұл жылды сансыз оқиғаға толы, саяси тартысты болады деп болжап отыр. Дегенмен, біздің «жауырынышлардың» айтуынша Қазақстанның саясатта да, экономикада да тасы өрге домалап, мәртебесі биіктегелі тұр. Қуаңшылық, су тапшылығы, су тасқыны деген тілсіз апаттардың да ауылы алыс сыңайлы. Лайым солай болғай! Әрине, бұған қоса, келер жыл халқымыз үшін мерейлі мерекелерге толы берекелі жыл болмақшы.

Адамзат тарихында ұмытылмас оқиғаға айналған сұм соғыстың жарасы әлі күнге жазылған жоқ. Қаншама шаңырақ азаматынан айырылып, қайғы жамылды. Екінші Дүниежүзілік соғысқа 61 мемлекет, дүние жүзі халқының 80%-ы араласты. Соғыс кимылдары 40 мемлекет жерінде жүріп, 110 млн адам әскерге алынды. 50–55 млн адам қазаға ұшырап, 4 триллион доллар көлемінде шығын шықты. Соғыстың аяғында фашизм толық күйреп, Батыс Еуропа елдерінде демократияның орнауына жол ашылды. Фашизмді талқандауда шешуші рөлді КСРО құрамындағы халықтар атқарды.

Байқоңырға – 70 жыл

Болашақ ғарыш айлағының құрылысы 1955 жылы басталған еді. «Байқоңыр» ғарыш алаңы Қызылорда облысы, Қармақшы ауданының аумағында Төретам темір-жол бекетінен батысқа қарай 2 шақырым жерде орналасқан.

Айлақтың әкімшілік орталығы – Ленинск ауылы 1958 жылы құрылып, 1966 жылдан Ленинск қаласы болып қайта құрылады. Әлем көз тіккен қала 1987 жылдан бастап республикалық бағыныстағы қала болып өзгертілген еді. 1995 жылғы 20 желтоқсанда Ленинск қаласының атауы Байқоңыр қаласы болып өзгертілді. Дәл осы айлақтан 1961 жылдың 12 сәуірі күні алғаш рет ұшқыш басқаратын «Восток-1» ғарыш кемесі ұшырылды. Ғарыш кемесінің алғашқы ғарышкері Юрий Алексеевич Гагарин болған еді. Әлемдегі ең ірі ғарыш айлағының аумағы 6717 шаршы шақырымнан асады. Ұзындығы солтүстіктен оңтүстікке – 75 шақырым, батыстан шығысқа 90 шақырымға созылып жатыр. Сонымен қатар, айлақтың жер бетіндегі инфрақұрылымы 9 ұшу кешенін, ғарыш аппараттары мен зымыран тасығыштар құрастырылып, сынақтан өткізілетін 11 ғимаратты, ғарыш аппараттары мен екпінді блоктарға отын және сығылған газды құюға арналған 3 стансаны, 2 аэродромды және өлшеу кешенін қамтиды. Жалпы, ғарыш алаңын салу үшін Байқоңырды тандап алуы тегін емес. Өйткені, бұл жердің елдімекендерден қашық болуы, экватор жазықтығына жақындығы, ракета ұшырудың қауіпсіздігі, қайтып оралатын ғарыштық объектілер үшін қолайлы қону аймақтарының болуы сияқты факторлар ескерілген. Сондықтан бұл аумақ ғарышқа ашылған қақпа ретінде тарихта қалды. Байқоңырдың ұшу трассасы Арал теңізінен Камчатка түбегіне дейін созылып жатыр.

Тарихқа көз салсақ, 1957 жылдың 4 қаңырында Байқоңыр ғарыш алаңынан тұңғыш ғарыш ракетасы сәтті ұшырылды. Ол дүние жүзіндегі ең бірінші Жердің жасанды серігін (ЖЖС) орбитаға шығарса, 1961 жылдың 12 сәуірінде адамзат тарихында тұңғыш рет Ю.А.Гагарин «Восток» ғарыш кемесімен ғарышқа ұшты. Байқоңыр одан кейін де ғарыш кеңістігін игеруде көптеген жаңашыл бастамалардың старттық орнына айналды. Осы уақытқа дейін «Байқоңыр» айлағынан Күннің, Айдың, Шолпанның алғашқы жасанды серіктері, «Восток», «Восход»,

«Союз», «Прогресс» ғарыш кемелері, «Салют», «Мир» орбиталық станциялары, жұмыстар жүргізуге арналған «Протон», «Зонд», «Прогноз», байланыс мақсаты үшін пайдаланылатын және метеорологиялық бақылаулар жүргізуге арналған «Молния», «Экран», «Горизонт», «Радуга», «Метеор», т.б. ЖЖС-тері ұшырылды. «Байқоңыр» ғарыш айлағынан 1991 жылдың 2 қазанында тұңғыш қазақ ғарышкері Тоқтар Әубәкіров «Союз Т-13» ғарыш кемесімен ғарышқа көтеріліп, тарихи оқиғаның басты кейіпкерінің есімі тарихта қалды.

Сонымен қатар, екінші қазақ ғарышкері Талғат Мұсабаев ғарышта Ресеймен бірлескен бағдарлама бойынша 2 рет, яғни 1994, 1998 жылдары болды. 2 рет ашық ғарыш кеңістігіне шықты. Айдын Айымбетов 2015 жылғы 2 қыркүйекте ғарышқа ұшып, үшінші қазақ ғарышкері атанды. Жалпы, 1994 жылғы Қазақстан мен Ресей арасындағы келісім-шарт бойынша Байқоңыр Ресейге 20 жылға жалға беріліп, 2004 жылы жалға беру уақыты тағы да 2050 жылға дейін ұзартылды.

Нұрғиса Тілендиевтің туғанына – 100 жыл

2025 жылы әйгілі күйші, композитор, дирижер, Қазақ КСР және КСРО халық әртісі, Халық қаһарманы Нұрғиса Тілендиевтің туғанына 100 жыл толады. Сондықтан 2025 жыл – Нұрғиса Тілендиев жылы болып жарияланды.

Аспандағы аққу мен қалықтаған құсқа ән салдырған талантты тұлға қазақтың ұлттық өнері мен мәдениетінде өшпес із қалдырды. Ол ұлттық ән өнері мен күйімізді ұлттық аспаптармен оркестрлік дыбыстаудың үлгісін жасады. Сондай-ақ, ол «Отырар сазы» фольклорлық-этнографиялық оркестрінің негізін қалаушы. Қазақ өнерінің майталманы ғана емес, Ұлы Отан соғысына қатысқан майдангер. Қайраткердің жүрегінен шыққан талай туындылары әлі де үлкен сахналарда, ел арасында кенінен орындалып жүр.

Қазіргі таңда КСРО-ның, Қазақ КСР-інің еңбек сіңірген артисі, Халық қаһарманы Нұрғиса Тілендиев 500-ден астам музыкалық төл туындының авторы. Өлең сөздің дүлдүлі, жырау, жыршы Жамбыл атамыз кезінде «Менің ием, жолбарысым Тілендінің баласы Нұрғисаға кетті. Түсімде соның алақанын жалап тұр екен. Ендігі иесі сол болар», – деп айтып кеткені есте тегін болмаса керек.

Композитордың оркестрге арналған «Ата толғауы», «Ақсақ құлан», «Аққу», «Арман», «Махамбет», «Көш керуен» поэмалары мен «Халық қуанышы», «Қайрат», «Жеңіс салтанаты» атты шоқтығы биік шығармалары ұлтымыздың інжу-маржанына айналып, Алтын жорда сақтаулы тұр.

«Ла Скалада» ән шырқаған тұңғыш қазақ

Амангелді Сембин 1945 жылдың 9 мамырында Жамбыл облысында дүниеге келген. Ол Қазақстанның еңбек сіңірген артисі, Мәскеу консерваториясының вокалдық бөлімін бітірген. Атақты өнер иесі 1973–1975 жылдары Италияның Милан қаласындағы «Ла-Скала» опера театрында тәжірибе жинақтаудан өтіп, атақты сахнада ән салған тұңғыш қазақ әнісі.

Амангелді Нақыпұлы 1971–1973 және 1975–1980 жылдары Қазақ академиялық опера және балет театрында соло-әнші болды. Төлеген (Е.Г.Брусиловскийдің «Қыз Жібегінде»), Айдар (А.Жұбанов пен Л.Хамидидің «Абайында»), Біржан (М.Төлебаевтың «Біржан–Сарасында»), Адак (С.Мұхамеджановтың «Жұмбақ қызында»), Ленский (П.И.Чайковскийдің «Евгений Онегинінде»), Пинкертон (Дж.Пуччинидің «ЧиоЧио-Саньында»), Фауст (Ш.Гуноның осы аттас операсында), Адфред, Герцог (Дж.Вердидің «Травиатасы» мен «Риголеттосында»), Дон Оттавио (Моцарттың «Дон Жуанында»), т.б. партияларын орындады. Оның концерттік репертуарынан халық әндері де («Айнакөз», «Ақбақай», «Балқурай», «Бурылтай», «Қарғаш», «Шәпибай-ау», т.б.) мол орын алды. Гастрольдік сапармен шет елдерде – Германия, Чехословакия, Франция сахналарында өнер көрсетті. 1980 жылдан бастап Алматы театр-көркемсурет институтында (қазіргі Қазақ ұлттық өнер академиясында) педагогикалық қызметпен шұғылданып, «Саз сөздігі», «Ән бағдарламасы» «Ән әліппесі» атты әдістемелік оқу құралдарын жазды.

Таэквондо дарабозы

Қазақтан шыққан атақты қылқалам шеберлерінің бірі – Бексейіт Тұлкиев 1955 жылы Оңтүстік Қазақстан облысының Төле би ауданына қарасты Қасқасу ауылында дүниеге келді.

Мәскеу жоғары көркемөнер училищесін бітірген. Кескіндемелік туындылары кезінде Бүкілодақтық және халықаралық көрмелерге қойылған. Өте талантты монументші, кескіндемеші өзінің атақты «Ұлы көш», «Замандастар», «Ата-баба жері», «Суретшінің түсі», «Әже», «Әкені майданға шығарып салу», «Түсіру алаңы» кескіндемелік туындылары арқылы танымал. Бексейіт Әбдәулі атақты Мұстафа Өзтүріктің Қазақстанға келуіне себепкер болған жан. Қазақтың екі мықтысы елімізде таэквондо спортының дамуына көп еңбек сіңірді. Бүгінде елімізде қос саңлақтың атын иеленген спорт мектептері бар.

Бетгі әзірлеген Рая ЕСКЕНДІР.